

ISSN 0908-858X
Postbesørget blad

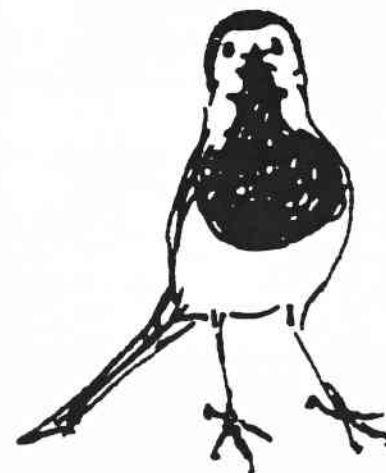
09106 ODC 209 000
NIELS BOMHOLT JENSEN
LANGEMARKEN 3
ULBØLLE
5762 VESTER SKERNI 5762 o 6/ 3

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse

HAVREVIMPEN DOF- FYN

7. ÅRGANG NR. 2, MAJ 1999

DOF-Fyns bibliotek
Fuglestationsmøde
Tur til Eilat
Æbelø

Jagtmøde
Våde enge
Rovfugleforedrag
Vejlen på Tåsinge

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Tryk: Micro-Forma Oplag: 630

Redaktion:

Søren Gjaldbæk - Jacob Sterup Andersen
Tim Hesselballe Hansen - Michael Mosebo Jensen

Redaktør:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56

Udsendelse af Havrevimpen (abonnement, adresseændringer):

Michael Mosebo Jensen, Flødstrupvej 9, 5540 Ullerslev, tlf. 65 35 34 04

Fra felten:

Tim Hesselballe Hansen, Isgaardsvej 36 st.th. 5000 Odense C, tlf. 65 91 27 36
I felten: 40 92 42 76. Ring straks, hvis du ser noget usædvanligt!

Internet:

Jan Holm Jensen, Ejersmindevej 10, 5250 Odense SV
Tlf. 66 17 13 17, Tlf.svarer 65 25 41 04, Email: janoholm@post6.tele.dk

Kontaktadresse, bestyrelsen:

Flemming Byskov, Sdr. Højrupvejen 128 C, Havndrup, 5750 Ringe, tlf. 65 98 22 18

Ungdomsudvalget:

Lisbeth & Steen Winkel, Trappøbæksvej 38, 5700 Svendborg, tlf. 62 20 10 38
steenwinkel@get2net.dk.

Indhold:

Formandens hjørne	3	Rovfugleforedrag	34
DOF-Fyns bibliotek	4	Små pip	38
Æbelø	14	Ungdomslejr i Blåvand	39
Jagtmøde	20	Fra felten	41
Fuglestationsmøde	23	Vejlen på Tåsinge	44
Våde enge	26	Turrapporter	49
Tur til Eilat	30	Ekskursioner	53

Tegninger: Kåre Gjaldbæk, Gunhild Brink.

Fotos: Flemming Byskov: side 15 Bent Staugaard Nielsen: side 25
Erik Thomsen: side 29, 37, 42 og 46
Esben Eriksen: side 50 Jens Ryge: side 30 og 33

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Fra redaktionen

Så er vi klar med årets andet nummer. Vi vil gerne takke de mange, der har leveret stof til nummeret. Det kan ikke lade sig gøre at lave et lokalblad, hvis ikke de, der sidder inde med viden og oplysninger om fuglelivet (det fynske) og beslægtede emner, ikke bidrager. Det har heldigvis været tilfældet.

En stor tak skal også gives til de personer, der har stillet fotografier og tegninger til rådighed.

Også tak til de mange, der har indbetalt bidraget på 50,00 kr. på girokortet, som var vedlagt første nummer. Skulle man have glemt at indbetale, kan det oplyses, at kortet ikke er forældet, det kan bruges året ud!

Tilføjelse til referat fra generalforsamlingen

Kurt Hansen er suppleant til DOF's repræsentantskab.

Formandens hjørne

Blandt de mange aktiviteter, som en formand for en lokalafdeling i DOF udfører, er deltagelse i de halvårlige repræsentantskabsmøder. Forårsmødet er just afviklet 24.-25. april på Haderslev Vandrerhjem. Hvad sker der så på et repræsentantskabsmøde? Her samles DOF's 60 delegerede om dette møde, som er DOF's øverste myndighed. Her behandles de væsentlige spørgsmål omkring foreningens organisation og politik. DOF-Fyn deltager altid aktivt i debatten. Der er faste forpligtelser for hver lokalafdeling, oftest er vi med som dirigent eller referent. Et væsentligt punkt på dette repræsentantskabsmøde blev afsluttet på dette møde, nemlig en tilpasning af DOF's love og vedtægter til årtusindskiftet, et arbejde, som har varet 2 år.

Hvad sker der ellers? Alle beretninger og regnskaber fra DOF's lokalafdelinger gennemgås og godkendes (*forhåbentligt - red*). Der afholdes generalforsamling i Ornis Consult, som er DOF's konsulentfirma med mange aktiviteter ud i hele verden. Her er der 12 fuldtidsansatte biologer.

På dette møde behandlede og debatterede DOF's holdning til ringmærkning i Danmark ud fra et oplæg af Hans Meltofte. Det er i år 100 år siden, at lærer Mortensen fra Viborg fandt på at sætte ringe på fugle, så deres træk kunne belyses. Debatten var højspændende, den mundede dog ikke ud i endelige konklusioner.

DOF-Fyn's bibliotek

Af Kurt Due Johansen

I over 15 år havde bestyrelsen i DOF-Fyn drømt om, at foreningen kunne få sit eget bibliotek. Da vi fik lokaler på Risingeskolen, gik drømmen i opfyldelse!

Bibliotek er måske så flot sagt. Men en bogsamling er det.

Hvad har vi, og hvad satser vi på?

Vores bogsamling er endnu en broget samling af bøger, vi har fået som gave, som arv, og som vi har købt.

Vi satser på at anskaffe alle gode opslagsværker, som kan bruges af de fynske ornitologer – til udarbejdelse af artikler eller som almindeligt læsestof.

Derudover vil vi naturligvis gerne have en række ældre gode værker stående i biblioteket. Det kunne f. eks. være Vagn Holsteins "Duehøgen", "Spurvehøgen", "Hvepsevågen" og "Musvågen".

Udover bøgerne har vi en tidsskriftsamling. Vi abonnerer på to udenlandske tidsskrifter: "Birding World" og "Vår Fågelvärld", får lokalblade fra DOF's lokalafdelinger, og derudover har vi en lang række (ældre) tidsskrifter i vores samling, f. eks. numre af "Bläcku", der udgives af Gotlands ornitologiske forening.

Hvordan låner jeg?

Der er fra i år etableret en låneordning. Den fungerer som følger:

- 1) Ved møder i DOF-Fyn's lokaler kan man hjemlåne alle bøger og tidsskrifter, dog ikke tidsskrifter fra det år man er i, altså ingen hjemlån af tidsskrifter fra 1999 i år. De må læses i lokalet.

Hjemlånet foregår på den måde, at man noterer lånedato, navn og adresse i en lånemappe, der befinder sig i lokalet.

- 2) Hvis man ønsker at låne materiale og ikke har adgang til lokalet, kontakter man bibliotekaren: Kurt Due Johansen, 65 93 22 57. Herefter får man portofrit tilsendt det ønskede, hvorimod man selv betaler returporto.

Biblioteket modtager gerne gaver!

DOF-Fyn modtager gerne bøger og tidsskrifter som gave eller arv! Som eksempel på bøger vi meget gerne vil have i biblioteket er Vagn Holsteins rovfuglebøger, som er nævnt ovenfor. Hvis vi i forvejen har de bøger/tidsskrifter, som vi modtager som gave, vil de blive solgt på auktion, og overskuddet vil gå til biblioteket eller foreningens virke i øvrigt.

OVERSIGT OVER BØGER I BIBLIOTEKET

Nedenfor er i alfabetisk orden anført de bøger, som DOF-Fyn har i sit bibliotek. Hvor det har været muligt, er posterne angivet i nedenstående format:

Forfatternavn. Publikationens titel. Forlag, årstal.

Andersen, H. C. et al. Fuglene i Gamborg vildtreservat. Særtryk af "Flora & Fauna", 81. årgang, 4. Hæfte, 1975.
Andersen – Harild, Pelle. Knopsvanen. Skarv, 1978.
Andersen et al. Øerne omkring Fyn. Fredningsstyrelsen, 1977.
Andreasen, Niels Peter. Ulvshale – Nyord. Fugleværnsfonden – DOF, 1985.
Armstrong, Edward A. Gærdesmatten. Gads Naturforum, 1982.
Asbirk, Sten. Tejsten. Skarv, 1979.

Barfod, Knud. Danske fugle. Gyldendal, 1937.
Berg, Bengt. Den Flyvende Drage. Gyldendalske Boghandel, 1932.
Berg, Bengt. Med Tranerne til Afrika. V. Pios Boghandel, 1925.
Berg, Bengt. Med Tranorna till Afrika. P. A. Nordstedt & Söners Förlag, 1927.
Berg, Bengt. Min Ven fjeldpiberen. V. Pios Boghandel, 1927.
Biering, Erik. Saltholm. Kalkbrud, almindelig og fugleø. Bygd, 1976.
Birds, Trees & Flowers. Oldham Press Limited.
Birkhead, Tim. R. et al. The Atlantic Alcidae. Academic Press, 1985.
Bjerg-Thomsen, J. Fugle fra fjorden. Gyldendal, 1933.
Blew, Jan et al. Numbers and Distribution of Waterbirds in the Wadden Sea. C.W.S.S., 1994.
Bloch-Nielsen, Henny. Jagtloven. G.E.C. Gad, 1974.
Blume, Dieter. Træk af fuglenes adfærd. Gyldendals kubusbøger, 1974.
Bolund, Lennart. Rovfuglene i det moderne samfund. D.O.C.'s Forlag, 1976
Bomholt, Per et al. Fuglelokaliteter i Vejle Amt. DOF/DOF-salg.
Bondesen, Poul. Fuglesangen, en verden af musik. Rhodos, 1967.
Bondesen, Poul. Kommunikation i dyreverdenen. Haase, 1975.
Bovbjerg, Jens Peter. De Vestjyske Fjorde. Fredningsplansudvalget for Ringkjøbing Amt, 1978.
Brehm, A. Dyrenes Liv I-III. Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, 1907.
Brehm, Dr. A. E. Fuglenes Liv. P. G. Philipsens Forlag, 1876.
Brix, Bo et al. Naturfredningsloven. Almindelig fremstilling og kommentarer. G.E.C. Gad, 1973.
Bryndum, Helge. Hvorfor synger fuglene? Gyldendals Kubusbøger, 1968.

Oversigt over bøger i DOF-Fyn's bibliotek: Brø-Dyb

Brøgger-Jensen, Steffen et al. Dansk Ornitologisk Forenings Fugleovervågning - status og fremtidigt program. DOF, 1986.

Buus Sørensen, Thomas et al. Marsvinet. Danmarks Naturfredningsforenings Forlag, 1984.

Buxton, John. The Redstart. N.M.N., Collins, 1950.

Båge, Hans. Flagermus. Danmarks Naturfredningsforenings Forlag, 1983.

Clausen, Preben et al. Reservatnetværk for vandfugle. D.M.U. 1997.

Cramp, Stanley. Fuglebeskyttelse i Europa. Branner og Korch, 1979.

Curry-Lindahl, Kai. Das Große Buch vom Vogelzug. Verlag Paul Parey, 1982.

Dahl, Ib Ivar. Vintersvaner. Kaskelot 1985.

Danielsen, Finn et al. Numbers and Distributions of Waterbirds in Denmark 1987-1989. D.M.U., 1997.

Danmarks Jægerforbund et al. Egense Dyb Vildtreservat – Forsøgsreservat 1.8.93-28.2.94. Danmarks Jægerforbund m. fl.

Danmarks Jægerforbund et al. Egense Dyb Vildtreservat – Forsøgsreservat 1.8.94-31.1.95. Danmarks Jægerforbund m. fl.

Danmarks Jægerforbund et al. Egense Dyb Vildtreservat – Forsøgsreservat 29.8.95-31.1.96. Danmarks Jægerforbund m. fl.

Danmarks Jægerforbund et al. Egense Dyb – tællinger februar – august 1994 - tællinger februar-august 1995. Danmarks Jægerforbund m. fl.

Diamond, A. W. et al. The Value of Birds. ICBP Technical Publication No. 6. DOFT. Årgangene 7-86 (1913-1992), 87 (1993 ÷ 1-2), 88 (1994), 89 (1995 ÷ 1) og 90 (1996).

Durinck, Jan et al. Important Marine Areas for Wintering Birds of the Baltic Sea. Ornis Consult, 1994.

Dybbro, Tommy. De danske ynglefugles udbredelse. DOF, 1976.

Dybbro, Tommy. Fiskehejren. Skarv, 1977.

Dybbro, Tommy. Fuglene i vore søer og moser. Rhodos, 1972.

Dybbro, Tommy. Kan vi redde storken i Danmark? DOF, 1980.

Dybbro, Tommy. Nyt fra fuglenes verden. DOF, 1983.

Dybbro, Tommy. Oversigt over Danmarks Fugle 1978. DOF, 1978.

Dybbro, Tommy. Storken. Skarv 1979.

Dybbro, Tommy. Truede danske fugle – rødliste over truede ynglefugle i Danmark. DOF, 1980.

Dybbro, Tommy. Urfuglen. Danmarks Naturfredningsforenings Forlag, 1982.

Oversigt over bøger i DOF-Fyn's bibliotek: Dyb-Fer

Dybbro, Tommy. Værd at vide om fugle. DOF, 1981.

Dyrcz, A et al. Ptaki Slaska. Wroclaw 1991.

Ebdrup, Jeppe et al. Statusrapport over Vildtreservaterne. Vildtreservatkontoret, 1978.

EF-Fuglebeskyttelsesområder. Fredningsstyrelsen, 1983.

EF-Fuglebeskyttelsesområder. Kort og områdebeskrivelser. Skov – og Naturstyrelsen, 1995.

Faglige rapporter fra D.M.U.

No. ” ” **Madsen, Jesper**

Træk - og overvintringsstrategier hos gæs.

No. 28 **Salvig, Jacob Christian**

Faunapassager i forbindelse med større vejanlæg.

No. 30 **Hansen, Kurt**

Overlevelse og reproduktion i en dansk harebestand.

No. 31 **Clausager, Ib**

Vingeindsamling fra jagtsæsonen 1990/91.

No. 44 **Frikke, John et al.**

Landsdækkende optælling af vandfugle fra flyvemaskine, Januar/marts 1992.

No. 47 **Bøgebjerg, Ebbe et al.**

Forsøgsreservat Ulvshale – Nyord: Baggrundsundersøgelser efteråret 1985 til foråret 1989.

No. 53 **Bøgebjerg, Ebbe et al.**

Forsøgsreservatet Nibe Bredning: Resultater af eksperimenter 1989-1991.

No. 55 **Bøgebjerg, Ebbe et al.**

Forsøgsreservatet Ulvshale – Nyord: Resultater af eksperimenter 1989-1991.

No. 97 **Clausen, Preben et al.**

Rastende bestande af gæs i Danmark 1984-1992.

Falk, Knud. Vejledning i metoder til overvågning af fugle. Skov – og Naturstyrelsen, 1990.

Ferdinand, Lorenz. Fuglene i landskabet, større danske fuglelokaliteter, Bind II. DOF, 1980.

Oversigt over bøger i DOF-Fyn's bibliotek: Fer-Han

- Ferdinand, Lorenz.** Større danske fuglelokaliteter 1. Del. DOF/Statens naturfrednings – og landskabskonsulent, 1971.
- Ferdinand, Lorenz et al.** Kystfuglejagt og kystfuglebeskyttelse. DOF, 1975.
- Finn, Frank F. Z. S.** Bird Behaviour. Hutchinson and Co.
- Fjeldså, Jon.** Lappedykkere. A-V-media, 1975.
- Forsmann, Dick.** The Raptors of Europe and the Middle East. T & AD Poyser, London, 1999.
- Forsmann, Dick.** Rovfågelsguiden. Lintutieto, 1984.
- Fredningsstyrelsen.** Vejledning i fredningsplanlægning nr. 2. Fredningsstyrelsen, 1982.
- Fredningsstyrelsen.** Vejledning i fredningsplanlægning nr. 3. Fredningsstyrelsen, 1983.
- Fredningsstyrelsen.** Fredningsplanlægning og biologi. EF-fuglebeskyttelsesområder. Fredningsstyrelsen, 1983.
- Fyns Amt.** Fredninger i Fyns Amt, nordlige fredningskreds. Fyns Amt 1989.
- Fyns Amt.** Fredninger i Fyns Amt, sydlige fredningskreds. Fyns Amt 1989.
- Fyns Amt.** Fredninger i Fyns Amt, vestlige fredningskreds. Fyns Amt 1989.
- Fyns Amt.** Overvågning af fugle i Fyns Amt. Fyns Amt, 1992.
- Fyns Amt.** Overvågning af fuglelokaliteter i Fyns Amt. Fyns Amt, 1989.

- Gensbøl, Benny (red.).** Bornholms fugle. Herluf Andersens Forlag, 1973.
- Gensbøl, Benny.** Fuglene i vore skove. Rhodos, 1966.
- Gensbøl, Benny.** Fuglene ved strand og sø. Lademann, 1982.
- Gensbøl, Benny.** Rovfuglene i Europa, Nordafrika og Mellemøsten. Gads Forlag, 1984.
- Gram, Iver et al.** Fuglene i Tøndermarsken. Miljøministeriet – skov – og Naturstyrelsen, 1990.
- Gregersen, Jens et al.** Tipperne. Die Vögel der Dänischer Westküste. Bygd, 1975.
- Grell, Michael Borch.** Fuglenes Danmark. Gads Forlag, 1998.

- Haapanen, Antti.** Hotade djur och växter i Norden. Nordisk Ministerråd, 1977.
- Hald-Mortensen, Poul.** Danske skarvers fødevalg 1992-1994. Skov – og Naturstyrelsen, 1995.
- Hansen, Hans-Ole.** Danske Naturområder. Fredningsstyrelsen/Politiken 1979.
- Hansen, Kjeld.** Skarven. Skarv, 1980.
- Hansen, Kjeld.** Sølvmågen. Skarv, 1979.
- Hansen, Lars.** Hindsholm, naturhistoriske undersøgelser 1977-94. FHFS 1995

Oversigt over bøger i DOF-Fyn's bibliotek: Han-Joh

- Hansen, Poul.** Mosen og dens liv. G.E.C. Gads Forlag, 1919, 1926, 1919.
- Hanzak, J.** Fremads store fuglebog. Fremad, 1967.
- Harris, James T.** The Peregrine Falcon in Greenland. University of Missouri Press, 1981.
- Harritz Poul Henrik et al.** Holmene i Det sydfynske Øhav. Skov - og Naturstyrelsen.
- Hartmann, Poul et al.** Anskydning af vildt. D.M.U. 1996.
- Helms, O.** Danske fugle ved hus og i have. G.E.C. Gads Forlag, 1949.
- Helms, O.** Danske fugle ved stranden. G.E.C. Gads Forlag, 1948.
- Heilmann, Gerhard.** Vor nuværende viden om fuglenes afstamning.
- Hjortå, Harry.** Fuglenes feltkendetegn. G.E.C. Gads Forlag, 1982.
- Hollom, P.A.D. et al.** Europas fugle. Gads Forlag, 1969.
- Holstein, Vagn.** Duehøgen. H. Hirschsprungs Forlag, 1942.
- Holst, Knud Th.** Naturparker og reservater i Danmark. Forum, 1975.
- Hvass, Hans.** Alverdens fugle. Politikens Forlag, 1966.
- Hvass, Hans.** Dyrene i vore Skove. Chr. Eriksen, 1947.
- Hørring, R.** Fugle I-III (Danmarks Fauna). G.E.C. Gads Forlag 1919, 1926, 1919.

- Ingram, Collingwood.** The Migration of the Swallow. H.F.&G. Witterby Ltd., 1974.

- Jacobsen, Peder et al.** Se på fugle. G.E.C. Gads Forlag/DOF.
- Jensen, Flemming Pagh.** EF-fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder. Skov – og Naturstyrelsen, 1995.
- Jensen, Henning.** Kagsmosens fugle 1971-74. D.O.C., 1976.
- Jensen, Jan Kjærgård.** Krybdyr. Danmarks Naturfredningsforenings Forlag, 1984.
- Jepsen, Palle Uhd.** Fra Blåvandshuk til Blåbjerg. Bygd, 1978.
- Jepsen, Palle Uhd.** Ved de vestjyske fjorde. Bygd, 1979.
- Joensen, Anders Holm.** Mursejlere. Det Danske Forlag, 1957.
- Joensen, Anders Holm.** Musvitten. Det Danske Forlag, 1957.
- Joensen, Anders Holm.** Solsorten. Det Danske Forlag, 1956.
- Joensen, Anders Holm.** Svalerne. Det Danske Forlag, 1957.
- Joensen, Anders Holm.** Waterfowl Populations in Denmark 1965-73. Vildtbiologisk Station, 1974.
- Johansen, Kurt Due.** Blisgåsen på Gyldensten truet. DOF-Fyn, 1994.
- Johansen, Kurt Due.** Nårå Strand og Agernæs Flak. DOF-Fyn, 1994.

Oversigt over bøger i DOF-Fyn's bibliotek: Joh-Mad

Johansen, Kurt Due. Odense Fjord – for mennesker og fugle. Dueslaget 1990.
Johansen, Kurt Due. Vigelsø 1992. Fyns Statsskovdistrikt 1993.
Johansen, Kurt Due. Vigelsø 1993. Fyns Statsskovdistrikt 1994.
Johansen, Kurt Due. Vigelsø 1995. Fyns Statsskovdistrikt 1996.
Johansen, Kurt Due. Vigelsø 1996. Fyns Statsskovdistrikt 1997.
Johansen, Kurt Due (red.). Æbelø – Status 1997.

Aage V. Jensens Fonde, 1997.

Jonsson, Lars. Fugle i Europa. Gyldendal, 1994.
Jørgensen, Bent. Fugle i Landskabet. B.P. Oliekompagniet A/S.
Jørgensen, Bent (redaktion). Fugleliv i Danmark.

Det Bedste fra Reader's Digest, 1971.

Jørgensen, Hans Erik. Fugle ved Maribosøerne 1975-1990.
Storstrøms Amt, 1991.

Jørgensen, Hans Erik. Ynglende vandfugle i Storstrøms Amt 1985-1989.
Storstrøms Amtskommune, 1989.

Jørgensen, Jørgen et al. Dansk Dyreliv 1. del. H. Hagerups Forlag, 1920.

Kalchreuter, Heriberg. Jagt på jægerne. Lademann, 1978.
Kaulberg, S. Søborg Mose. P. Haase & Søns Forlag, 1947.
Kaulberg, Svend. Nattens sangere. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 1957.
Krebs, Charles J. Ecology. Harper & Row, Publishers, 1972.
Kværne, Mathis. Fugler i Fjellheimen. Lutherstiftelsen.

Landbrugsministeriets Vildtforvaltning. Den nye jæger.
Landbrugsministeriets Vildtforvaltning.

Larsson, Hans et al. Terns of Europe and North America.
A.&C. Black, London, 1995.

Leo, E. et al. Birds. A Guide to the Birds of Great Britain and Europe.
Hamlyn, 1965.

Lieberkind, Ingvald. Naturens Vidundere. Gyldendalske Boghandel, 1934.

Lind, Ib Trap. Tårnfalken. Skarv 1979.

Lindblad, Jan. De røde fugles ø. Spektrum, 1967.

Linsenmair, Karl Eduard. Hvorfor synger fuglene?
Gyldendals Kubusbøger, 1968.

Løppenthin, Bernt. Danske ynglefugle i fortid og nutid.
Odense Universitetsforlag, 1967.

Madsen, G. Stor Flagspættes fouragering på kogler.
Særtryk af "Flora og Fauna", 78 årg. 4. hæfte 72.

Oversigt over bøger i DOF-Fyn's bibliotek: Mad-Pet

Madsen, Jesper. Gæs. Natur og Museum, 1987.
Manniche, A. L. V. Danmarks Sanglærker. Hage & Clausens Forlag, 1926.
Manniche, A. L. V. Jægeren i Naturen. Hage & Clausens Forlag, 1925.
Meesenburg, H. et al. Den jyske Vestkyst. Bygd, 1978.
Meltofte, Hans Skotte. Danske Rastepladser for Vadefugle 1974-78.
Fredningsstyrelsen, 1981.
Meyer, Torben et al. Jeg ser på fugle. Politikens Forlag, 1966.
Mortensen, H. Chr. C. (Tage Heft). Storkens Liv.
H. Aschehoug & Co. Danske Forlag, 1929.
Mortensen, Poul Hald. Danske Skarvers Fødevalg 1992-1994.
Skov - og Naturstyrelsen, 1995.
Møller, Anders Pape. Dansk Ornitologisk Bibliografi. DOF, 1981.
Møller, Anders Pape (red.). Nordjyllands Fugle – deres yngleudbredelse
og trækforhold. Scandinavian Science Press Ltd., 1978.
Møller, Hans Skotte. Midtjyllands Fugle. Silkeborg, 1970.
Møller, Hans Skotte. Naturforholdene i VEJLERNE.
Fredningsstyrelsen, 1980.

Naturfredningsrådet. Strategier for dansk naturbevarelse.
Skov - og Naturstyrelsen, 1994.

Odense Fjord-gruppen/K. Due Johansen. Odense Fjord – Årsrapport 1995.
DOF-Fyn, 1996.

Odense Fjord-gruppen. Odense Fjord 1991 – Fugle og andet kræ.
DOF-Fyn, 1992.

Odense Fjord-gruppen. Odense Fjord Magasinet – Fugle og andet kræ.
DOF-Fyn, 1993.

Olsen, Klaus Malling. Fuglene i Europa, Nordafrika og Mellemøsten.
GAD, 1998.

Olsen, Lars-Henrik. Sæler. Danmarks Naturfredningsforenings Forlag, 1982.

Olsen, Søren. Ud i naturen. Stavnsager, 1984.

Perrins, Christopher. Felthåndbog over Europas fugle.
Jørgen Paludans Forlag, 1987.

Perrins, C. M. (og D. W. Snow). The Birds of the Western Palearctic.
Vol. 1-2. Concise Edition, 1998.

Petersen, Severin. Vore Sangfugle. I kommission hos G.E.C. Gad, 1890.

Peterson, Roger Tory. Europas Fugle. G.E.C. Gad, 1969.

Oversigt over bøger i DOF-Fyn's bibliotek: Pet-Sch

Peterson, Roger Tory. Fugle – en bevinget verden. Sesam biblioteket, 1967.
Pihl, Stefan (redaktør). Kortlægning af overvintrende dykænder i Østersøen.
Nordisk Ministerråd, 1995.
Poulsen, Erik. Vildtreservatet Gamborg Inddæmning.
Vildtbiologisk Station, Kalø.

Quade, Per. Duehøgen, en rovfugl. Gads Naturforum, 1982.

Ramsar Convention, Danish Report 1980. Miljøministeriet.
Rasmussen, S. Hadsund-egnens Fugle 1906-22-32.
Særtryk DOFT XVII, 1, 1923.
Riis, Niels. Padder. Danmarks Naturfredningsforenings Forlag, 1983.
Rubow, C. Stormmågen (Dansk Fugleliv). Gyldendalske Boghandel, 1910.
Rudebeck, Gustav et al. Danmarks Fugle I-II + 18 Plader.
Branner og Korch, 1962.
Rüppell, Georg. Fugle, færdighed, flugt og fart.
Lademann Forlagsaktieselskab, 1976.
Rædelberger, Frantz A. et al. The Wonders of Wildlife in Europe. Constable/London - Viking Press/N.Y. Longmans Green/ Toronto, 1963.
Rønnest, Svend et al. Sydvestjyllands fuglelokaliteter. Esbjerg 1972.

Salomonsen, Finn. Aves. Copenhagen, 1935.
Salomonsen, Finn. Fuglene ved vore kyster. Rhodos, 1967.
Salomonsen, Finn. Fugletrækket og dets gåder. Munksgård, 1967.
Salomonsen, Finn. Fugletrækket over Danmark.
H. Hirschschrungs Forlag, 1938.
Salomonsen, Finn. Oversigt over Danmarks Fugle. Munksgård, 1963.
Salomonsen, Finn. Strandens Fugle. Hirschschrungs Forlag, 1940.
Schack-Nielsen, Leif. Kortbog over Danske Fuglelokaliteter. DOF, 1982.
Scheel, Henning. Med Lehn Schiøler og Johannes Larsen i Grønland.
Hage & Clausens Forlag, 1927.
Schimmer, Annegrete. Odderen.
Danmarks Naturfredningsforenings Forlag, 1982.
Schiøtt, Jul. (redaktion). Danmarks Natur. Det Nordiske Forlag, 1899.
Schmidt, Günther A. J. Der Gänsesäger. Selbstverlag der Vogelkundlichen Arbeitsgruppe Schleswig-Holstein, 1980.
Schäffer, Norbert. Narew – und Biebrza. Leben am europäischen Amazonas.
Naturerbe Verlag, 1996.

Oversigt over bøger i DOF-Fyn's bibliotek: Sch-Aam

Scott, Peter. A Coloured Key to the Wildfowl of the World.
The Wildfowl Trust, 1957.
Skovgård, P. Den Sorte Stork. Viborg, 1920.
Spärck, Ragnar. Nordens Dyreverden. Henrik Koppels Forlag, 1928.
Stanek, Dr. V. J. Fremads Store Dyrebog. Fremad.
Štepanek, O. Birds of Heath and Marshland. Spring Books, 1962.
Stuška, P. Latvijas, Ligzdojošo Pūtnū. Atlants 1980-1984.
Latvian Stat University, 1989.
Svensson, Lars. Fågellokaler i Sverige. Svenska Naturskyddsforeningen, 1973.
Sveriges Ornitologiske Förening. Förteckning över Sveriges Fåglar.
Bokförlaget Svensk Natur, 1951.
Swanberg, Per Olof. Et fuglenes paradis. Gyldendalske Boghandel, 1933.

Thøgersen, Bent. Fotografering af fugle. Høst, 1974.
Trap-Lind, Ib. Tårnfalken. Skarv, 1979.

Ulfstrand, Staffan. Fuglenes Økologi. Hans Reitzel, 1979.

Viksness, J. (redaktion). Latvijas Ligzdojošo Putnu. Atlants 1980-1984.
Riga Zinatne, 1989.

Vinther, Erik. Moseplejebogen. Fredningsstyrelsen, 1985.

Walasz, Kazimierz. Atlas Ptakow Legowych Malopolski 1985-1991.
Wroclaw, 1992.

Weis, Henning. Kærhøge. G.E.C. Gads Forlag, 1923.
Wolff, Torben. Årets gang i naturen. Det Danske Spejderkorps, 1978.

Aaman, Mikkil. Red havet nu. Nordsøen.
Danmarks Naturfredningsforenings Forlag, 1987.

Æbelø

- MELLEM SEJLERE, VADERE OG FUGLE

For 4 år siden overtog Aage V. Jensens Fonde, der bl. a. ejer naturreservatet Vejlerne ved Limfjorden, Æbelø. I et år har Jens Bækkelund, medlem af DOF-Fyns bestyrelse, været ansat som bestyrer på øen. Havrevimpen (SG) har haft en snak med Jens om tilværelsen på øen. Desuden lokkede vi ham til at skrive om fuglelivet året rundt derovre.

Æbelø har, som det måske er bekendt, på det seneste været en del omtalt i medierne. Det, der har ophidset sindene (nogles), er planerne om at spærre for adgang til nordkysten. Et af argumenterne herfor er, at der engang har ynglet Havørn her, og at det måske kunne ske igen, et argument som de lystfiskere, der plejer at fiske fra nordkysten, ikke giver mange point. Muligheden for, at sæler og Tejster vil begynde at yngle her, hvis der ikke er for megen forstyrrelse, har også vejet tungt. Der er anlagt en sti, så man stadig kan gå øen rundt og nyde dens særprægede natur uden at forstyrre det afspærrede område.

Indskrænkninger i hævdvundne rettigheder vil naturligvis altid give anledning til misnøje, der er dog grund til at mindes de generelle tilstande på øen, før fonden tog over. Da blev øen drevet som jagtområde, fortrinsvis for tyskere. Der blev udsat op til 15000 Fasaner om året plus Dådyr, så der var noget at skyde efter. Selvom der ifølge naturfredningsloven var fri adgang til øen, jog skytten derovre folk væk, der er sågar blevet skudt efter Jens ved en enkelt lejlig-

hed. På trods af fri adgang var der ikke særligt gæstfrit. Nu er området udlagt som naturskov, og det er meningen, at offentligheden skal have glæde heraf. F. eks. er der anlagt et par bålpladser, som gæsterne kan bruge.

Trafikken på øen

Der er i det væsentlige tre typer besøgende på øen. Dels er der grupper, der har anmeldt deres besøg på forhånd, de overnatter som regel på øen på den gamle gård. Hertil kommer sejlere, der ankrer op ved den gamle anløbsplads på øens vestside (havnen er sandet til), samt "vadere", der tager turen til fods ad den gamle ebbevej. Det er tilrådeligt at orientere sig om vandstanden, inden man kaster sig ud i dette projekt; turen er 6 km lang. Overnattende grupper bliver kørt.

Mens de overnattende grupper kan være spredt ud over hele året, kommer sejlere og vadere næsten kun om sommeren. Vadderne kommer så sent, at de jordrugende fugle har fået deres unger på vingerne, så de udgør ikke noget problem for fuglene. På en rigtig god sommerdag kan der være 3-

400 vadere og 70 sejlere; det normale er godt 100 folk og 30 - 50 sejlbåde. Det er altså ikke en ensom Terje Vigen-type, vi har siddende derovre, selv om han i vinterhalvåret må tage til takke med foreningsgæster.

Det daglige arbejde

I betragtning af, at Jens er eneste faste beboer, og i betragtning af, at der af bebyggelser kun er den gamle gård og den gamle fyrmesterbolig, havde jeg regnet med at tale med en mand, der havde masser af tid til at filosofere over tilværelsen, til at kigge på fugle og hvad der nu måtte falde for. Jeg blev klogere!

Øen besøges flittigt af forskellige grønne foreninger (botanikere, entomologer, DOF's hoved- og lokalbestyrelser, Fugleværnsfonden etc.), der afholder møder på øen. Der er 30 sengepladser at holde, folk skal hentes i traktoren, og de skal have forplejning. Ejendommene skal holdes, og haven skal passes. Vandet fra brønden skal renses, der skal hentes olie til opvarmning, om vinteren skal fyret tilses hver 3. time døgnet rundt. Selv om de fleste gæster behandler naturen ordentligt, er der en del strandrensning. I skoven skal de gamle foderpladser nedlægges, og hegnene fjernes. Maskinerne og trak-

Den famøse nordkyst.

toren går også i stykker af og til, hvilket Jens også må tage sig af. Fyret derimod, der er drevet af solceller, passer sig selv!

Gjort op i timer er der 70 timers arbejde om ugen i sommerhalvåret og 37 timer om ugen i vinterhalvåret, hvilket jo er nok til at gøre en voksen mand træt! Jens stopper som bestyrer

Æbeløs fugleliv

Af Jens Bækkelund

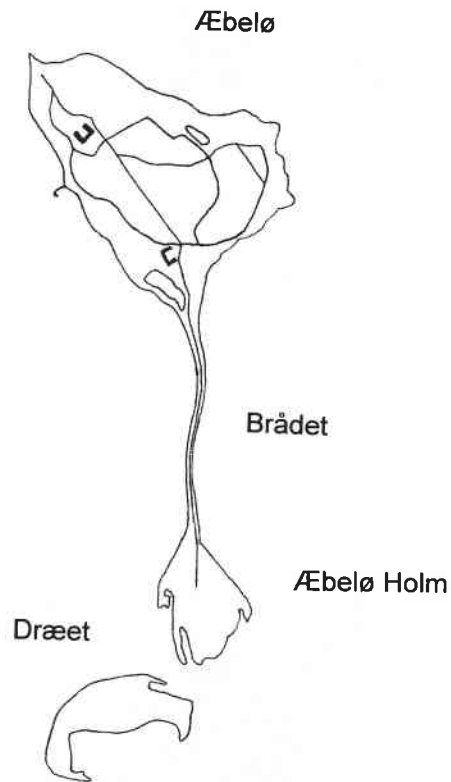
Efter at have boet på Æbelø gennem et år har jeg haft lejlighed til at gøre nogle iagttagelser og følge fuglelivet på nært hold. Jeg har været ansat som bestyrer af Aage V. Jensens Fonde, som har ejet øen siden 1995. Foruden Æbelø ejer Fonden også Æbelø Holm, Brådet og Dræet.

Jeg vil i det følgende omtale nogle af de mere interessante fugle, der er set måned for måned gennem 1998.

Januar

På Dræet og Æbelø Holm var det især vadefugle, jeg så. De første Strandskader sås 1/1, 15 stk., og 13/1 stod der 70 på Brådet. Samme dag kom årets første Stenvender, samme sted. De første Storspover havde jeg 10/1, 65 på Dræet, sammen med 2 Rødben. 28/1 så jeg 7 Små Kobbersnepper, også på Dræet. Den Blå Kærhøg sås også dagligt på Æbelø Holm, den 4/1 hele 3 af de brune. På Æbelø var der også et par gode obs i januar. Op til 4 Ravne blev set. 20/1 havde jeg en ung

1. maj og kan se tilbage på et travlt år i en meget spændende natur, med mange mennesker, men også med tid til fuglekiggeri, som det ses af nedenstående dagbogsudrag. Jeg vil dog tro, at nogle af de ny "Æbeløarter" måske er udtryk for, at der tidligere har været en ringere ornitologisk dækning af lokaliteten.

Skitse af området

Havørn, som jeg så flere gange i dagens løb. Skovsneppen forekommer også almindeligt. Under en rævejagt 24/1 rejstes mindst 10 snepper.

Februar

Ud for Æbeløs kyster sås op til 250 Sortænder og over 2000 Ederfugle. De største flokke lå oftest ud for fyret over Nordre Bråd, som er et stenrev, der strækker sig langt ud i havet. 12/2 var der 1 Fjeldvåge over Sletten på Æbelø. På Dræet så jeg 1 Mosehornugle 10/2, og 12/2 stod der 350 Almindelige Ryler. På Æbelø Holm sås stadig op til flere Blå Kærhøge, og 20/2 havde jeg 4 Knortegæs.

Marts

3/3 fouragerede 2 Ravne på et dødt Dådyr. Over Sletten sås 1 Fjeldvåge og i det nordlige skovbryn 2 Sortkrager. De har ynglet på Æbelø i mange år. Ca. 500 Ringduer holdt til på øen i flere uger, men 31/3 trak 170 mod nord sammen med en del Bogfinker og enkelte Alliker. 30/3 hørtes Bogfinker overalt på øen, ca. 100 syngende hanner. I skovsøen så jeg 4 Små Lappedykkere og et par Troidænder, mens 4 Fiskehejrer lettede fra granerne i baggrunden. 5/3 så jeg 1 Fjeldvåge, 40 Storspover og 35 Strandskader på Æbelø Holm, samme sted havde jeg 2 Mosehornugler 13/3. 30/3 bød stedet på 7 Grågæs, 25 Pibeænder, 2 Spidsænder og 2 Klyder. På Dræet havde jeg 30/3 28 Storspover, 18 Store Præstekraver, 1 Blå Kærhøg, 400 Ederfugle og 25 Klyder.

April

På Æbelø Holm så jeg 7/4 1 Mosehornugle. 13/4 rastede samme sted 32 Storspover, 31 Rødben, 25 Grågæs og 550 Sølvmåger. 19/4 rastede 18 Bramgæs på Æbelø Holm. På Dræet og vaden foran havde jeg 8/4 620 Ederfugle, 42 Grågæs, 64 Storspover, 90 Strandskader, 5 Spidsænder og 1 Dobbeltbekkasin. Samme sted sås 27/4 310 Små Kobbersnepper, 500 Almindelige Ryler, 450 Ederfugle, 200 Skarver og 1 Rørhøg. På Æbelø så jeg 13/4 2 Små Lappedykkere, 8 Grågæs, 3 Hvinænder, 2 Troidænder og 5 Toppede Lappedykkere i Skovsøen. Samme dag sås 1 Fjeldvåge. De første Digesvaler ankom til Fyret 27/4.

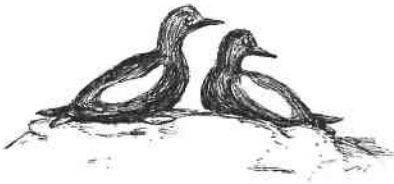
Maj

1/5 havde jeg årets eneste Ringdrossel på græsplænen foran Æbeløgård. 2/5 hørtes 2 Skovsangere, 4 Hulduer og en del Vindrosler. 7/5 sås 1 Tejst ud for Nordkysten. 8/5 trak en Rød Glente nord, og om aftenen hørtes 1 Nattergal lige syd for haven. Det var en ny art for Æbelø! 3 Hvepsevåger og 2 Fiskeørne trak over Æbelø sidst på måneden, og 31/5 hørtes Pirolen flere gange. 12/5 så jeg 13 Stenvendere på Brådet, og 13/5 stod 400 Små Kobbersnepper på vaden ved Æbelø Holm.

Juni

14/6 jagede 1 Duehøg på Æbelø. Den har ikke været ynglefugl de sidste år.

19/6 så jeg 2 Tyrkerduer ved Gården, endnu en ny art for øen (!), men de er ikke set siden. 20/6 sås 2 Tejster ved Nordkysten. 24/6 havde jeg 1 knortende Skovsneppe sent om aftenen. Sidst på måneden sås og hørtes Piro-len flere gange på forskellige dage. På Fyrmesterboligen talte jeg 45 reder af Bysvale og langs kysten 175 huller af Digesvale. På Æbelø Holm så jeg 2 Dværgterner 23/6, samtidig trak 850 Skarver mod øst. Mågeørerne med ca. 1900 par ligger 7 km fra Æbelø Holm.

Juli

6/7 sås 1 Svaleklire på Æbelø, igen en ny art for øen. 2 par Rødrygget Tornskade sås med unger. Ud for Nordkysten så jeg flere gange Tejst, største antal var 4. Mudderklire sås også langs kysten i mindre antal. 27/7 så Chr. Hjorth 1 rastende Lærkefalk, igen en ny art. Vadefuglene indfandt sig på sydtrækket, således så jeg 22/7 3 Stenvendere, 4 Krumnæbbede Ryler

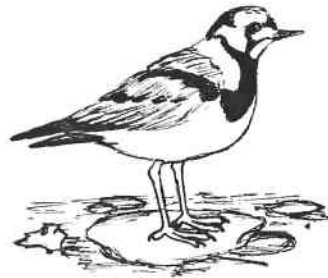
og 5 Storspover på Æbelø Holm og Brådet.

August

Der var stadig en del vadere i området. På Æbelø sås 11 Mudderklirer 6/8. På Brådet havde jeg de 4 første Sandløbere 21/8 sammen med 4 Stenvendere. 30/8 var en fin dag med 13 Stenvendere og 12 Sandløbere på Brådet. Samme dag sås 4 Islandske Ryler på Æbelø Holm.

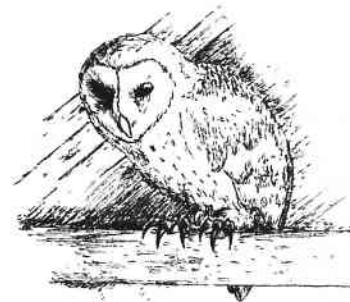
September

8/9 stod 14 Sandløbere på Brådet og 24/9 sås 8 Stenvendere samme sted. 25/9 så jeg de 4 første Snespurve på Brådet, samtidigt med at 150 Knortegæs trak henover i vestlig retning. 27/9 kom efterårets første Blå Kærhøg, og 29/9 så jeg årets sidste Fiskeørn.

Oktober

2/10 sås 5 Snespurve, 4 Stenvendere og 1 Sildemåge på Brådet. 8/10 så jeg de sidste Landsvaler, 15 stk. over Æbelø. På Brådet stod 12 Strandhjejler og 6 Stenvendere 12/10. Dagen efter endnu en ny art for Æbelø, nemlig 1 Stor Tornskade. 16/10 sås 1 Mosehornugle på Æbelø Holm sammen med 4 Stenvendere og 8 Strandhjejler. De første Sortænder så jeg 22/10, da 170 lå ud for Fyret. 24/10 havde Sortænderne selskab af 550 Ederfugle. 30/10 var der 8 Snespurve på Æbelø. 31/10 var efterårets højdepunkt, idet Lille Gunnar (*Gunnar Knudsen, Fåborg - red.*) fik øje på 1 Slørugle oppe under taget i laden. (*Det var i forbindelse med udsætningen af Vandrefalken fra Stavanger, se Havrevimpen 1 - 99 red.*). Den blev kun set denne ene gang. Ude på vandet havde jeg 1 Havlit, 2 Alk/Lomvie, 120 Sortænder og 300 Ederfugle.

November

Måneden startede fint med 3 Sortgrå Ryler på Brådet sammen med 2 Sandløbere. 9/11 sås 1 Mosehornugle på Brådet. Den blev siddende, mens jeg kørte forbi på 5 meters afstand. 14/11 havde jeg 3 Blå Kærhøge på Dræet, den ene en han. Den sås også 15/11 på Æbelø Holm sammen med 1 Spurvehøg, 1 Sandløber og 20 Snespurve. Årets første Fjeldvåge kom til Æbelø 30/11.

December

8/12 havde jeg sæsonens første Havørn på Æbelø, en ungfugl. 10/12 sås 2 Blå Kærhøge på Æbelø, en af hver farve. 20/12 besøg af et par Ravne og 21/12 1 Skovsneppe. 30/12 så jeg igen Havørn, denne gang på Æbelø. På årets sidste dag havde jeg bl. a. 2 Blå Kærhøge, 4 Musvåger og 1 Tårnfalk på Æbelø.

Besøg øen

Hvis nogle medlemmer af DOF Fyn skulle have lyst til at besøge Æbelø et par dage for at studere fuglelivet, stiller Fonden gerne et par værelser til rådighed. Man skal selv medbringe mad, drikkevarer og sengelinned. Det koster ikke noget at overnatte, men man skal aflevere en liste eller rapport over det, man har set.

Ring først for at høre om der er plads og for at aftale transport på telefon 64 86 11 82. (*Se også under "Ekskursioner" om DOF-Fyns tur til Æbelø 12.-13. Juni - red.*)

Jagtmøde

Af Flemming Byskov

Midt i februar havde Ullerslev-Flødstrup Jagtforening inviteret til debat om jagtens fremtid i Danmark efter årtusindskiftet. Jægernes formand Kristian Raunkjær, statsskovridder Søren Strandgaard – ansvarlig for jagtforvaltningen på Fyn – og DOF's formand Christian Hjorth var inviteret til at give et oplæg. I salen sad 300 jægere og 3 (tre) ornitologer, der senere skulle vise sig at fylde godt i landskabet.

Kristian Raunkjær

Jægernes formand så jagten som en vigtig del af naturforvaltningen, også i fremtiden. Jagten er ikke længere en livsnødvendighed; den dyrkes som hobby på linje med mange andre aktiviteter, og det kan måske ændre holdningen til jagt blandt de 96% af befolkningen, der ikke går på jagt. "Kan man slå dyr og fugle ihjel for sjov?", ville være et naturligt spørgsmål for mange, hvis de blev bedt om en holdning til jagt. Det er vigtigt, at jægerne giver en saglig information om jagt, idet undersøgelser har vist, at jo mere folk ved om jagt, jo mere positive er de.

Søren Strandgaard

Den øgede færdsel i naturen bringer flere og flere i kontakt med jægere. Ud over at danskere føler en slags allemandsret til naturen, selv om den

ikke er sikret i lovgivningen, vil også spørgsmålet om, hvem der ejer det rådyr, som skal skydes om et øjeblik, melde sig. Skal jægerne have lov til at skyde/skræmme fuglene bort? Konflikter kan også opstå i forbindelse med offentlig færdsel i naturområderne i forhold til de folk, som bor derude (Kyst, Land og Fjord er et bastant eksempel herpå).

Der vil stadig findes plads til den anstændige og rigtigt udøvede jagt i fremtiden, mens der vil komme øget fokus på de brådne kar, hvis de ikke luges væk. Det er så op til jægerne at holde justits i egne rækker, "den offentlige snor" vil givetvis blive kortere.

Christian Hjorth

Vores formand afslørede, at han engang har tjent et stykke wienerbrød og en femmer ved at være klapper (hvilket blot viser, at alle kan købes, blot man betaler tilstrækkeligt meget), men ellers har han ikke dyrket jagt.

Den forstyrrelse af naturen, som jagten giver, er en stor belastning for fuglelivet; derfor skal jagtreglerne udformes med dette for øje. Det betyder, at der ikke nødvendigvis skal være jagt på en art, bare fordi bestanden kan tåle det. Danmark har med 35 jagtbare arter et af Europas højeste jagttryk.

Begrebet skadevoldende vildt kan ikke anerkendes, naturen må selv finde sin balance. Ingen art skal bortskydes for at sikre plads til en anden.

Anskydninger er stadig et meget stort problem. For hver gås eller Ederfugl, der bliver skudt, anskydes en anden. Det er helt uacceptabelt.

De ny reservater, som jægerne var meget imod, har vist sig at være til gavn for alle parter. Andefuglene har fået bedre muligheder for at fouragere og raste i ro og fred, og jægerne har haft højere afskydningsstal for en række arter, f. eks Pibeand.

Christian Hjorth var nogenlunde tilfreds med den nuværende jagtlov og glædede sig over, at jægere og ornitologer er kommet på talefod i Vildtforvaltningsrådet, selv om de ikke er enige om alt.

DOF ønsker ikke jagten lukket, blot færre jagtbare arter jaget af færre jægere på færre jagtdage med færre patroner!

Debatten

Efter indlæggene var der spørgsmål fra salen. Selvfølgelig måtte Christian Hjorth svare på, om ikke ornitologernes ringmærkning gav mange forstyrrelser i naturen, nu hvor TV-udsendelsen "Slaget på reden" har efterladt offentligheden med et indtryk af, at enhver ordentlig ornitolog altid render rundt med 100 meter net og en taske fuld af ringe i alle størrelser. Han slog fast, at DOF ikke ring-

mærker, og var i øvrigt enig i, at enhver ringmærkning skal ske med den mindst mulige forstyrrelse.

En spørger var inde på, at der burde indføres et naturtegn, at man skulle betale en afgift for at nyde naturen, ligesom der betales fisketegn og jagttegn. Dette vandt ikke gehør i panelet, Christian Hjorth så jagttegnet som en naturlig afgift for årligt at dræbe 2,7 millioner dyr og fugle, hvoraf mange er trækkende arter.

Under debatten foreslog en af de fremmødte ornitologer, at antallet af danske jægere reduceres fra de nuværende 177.000 til 22.000, hvis vi skulle sammenligne os med Holland, hvor der er 34.000 jægere og 5 jagtbare vildtarter (vi har 35). Kort sagt, den danske jægerbestand er alt for stor! Jægernes formand havde ingen kommentarer til forslaget, der tilsyneladende ikke havde salens opbakning.

Samme ornitolog spurgte Christian Raunkjær om Danmarks Jægerforbund ville støtte DOF i kampen mod de franske jægere, som p.t. skyder 1,2 millioner Viber, 5 millioner Sanglærker og 1,2 millioner Skovsnepper pr år. Ud over det indfanges 55.000 Hortulaner til dåsekonsument i Frankrig. Vil jægerne støtte DOF's arbejde for at få jagttiden nedsat i Frankrig; her har man Europas længste jagttid fra medio juli til 1. marts? Jagtformanden var positiv overfor at støtte DOF's arbejde omkring disse problemer.

Finale

En entré på 60 kr. til et jagtmøde er vel mange penge, men man deltog så også i en lodtrækning om en jagtrejse, et jagtgevær og en pose jagthundefoder. Ved lodtrækningen om en 10.000 kroners jagtrejse til Polen med ret til at skyde 3 bukke, uanset størrelse, vandt ornitologen Steen Winkel!! Det varede længe, før det gik op for de fremmødte jægere, at vinderen var en ornitolog. Jagtgeværet gik til en jæger, mens de 50 kg hundefoder gik til Jørgen Jensen, også fra DOF. Salen var målløs: 300 jægere, 3 præmier og 3 ornitologer, der løb med 1. og 3. præmie.

Jagturen til Polen voldte Steen Winkel store problemer i forhold til Diana-rejser, da Steen ikke har jagt-

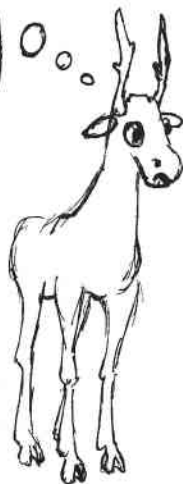
tegn. Med en advokats og en resolut jægers mellemkomst lykkedes det for Steen at omsætte den vundne jagttur til en spændende fugletur i Polen.

Alt i alt var det en hyggelig aften og et godt og udbytterigt møde.

Efterskrift

Vi har efterfølgende checket Steens forhold til jagt, og det viser sig, at familien har stolte traditioner. Af litteraturen fremgår, at Steens farfar i Grønland i UMANAQ distrikt i 1902 har nedlagt 2 Mosehornugler. (Kilde: A. Bertelsen. Fugle i UMANAQ distrikt. 1921.). Steen er dog clean, hvad angår jagt – til lykke til Steen og god tur til Polen.

Der skulle
altså være
nogle flere
ornitologer
med på de
jagtture.

Fuglestationsmøde i Aalbæk

Af Søren Gjaldbæk – Kilde: Flemming Byskov.

Ca. hvert 3. år afholdes der en konference for fuglestationerne i Norden, og i anledning af 100-året for H.C.C. Mortensens opfindelse af ringmærkning var konferencen i år henlagt til Danmark, nærmere betegnet i Aalbæk ca. 20 km syd for Skagen. Godt 60 personer fra Danmark, Norge, Sverige og Finland mødtes fra 19. til 21. marts, mange af dem med direkte tilknytning til fuglestationer rundt om i Norden. Fra DOF-Fyn deltog Flemming Byskov, Jacob Sterup Andersen, Ole Tønder og Steen Winkel.

Man mødtes fredag eftermiddag og om aftenen var der officiel velkomst ved Christian Hjort, et indlæg om ringmærkning ved Bent Jacobsen, mens Knud Pedersen fortalte om trækket ved Skagen. Lørdag var "arbejdsdagen". Her fik man, fra 8.45 frem til 17.00, en række indlæg på ca. en halv time, hvor folk fra de forskellige stationer fortalte om deres arbejde. Søndag var der anledning til at se på fugle. Mange af vore nordiske brødre havde ikke set Toplærke, og det er der jo stadig mulighed for på de kanter. Også Hvidvinget Måge, Gråmåge og Sorthovedet Måge var på besøg.

Som eksempler på lørdagens indlæg skal nedenstående kort omtales.

Rørsangere og Sivsangere

Göran Walinder fra Falsterbo Fuglestation fortalte om et projekt, man har lavet med radiopejling af Rør- og Sivsangere. Man monterede nogle ganske lette radiosendere (med kort rækkevidde) på ryggen af disse sangere, så man kunne følge dem rundt i rørskoven under deres fouragering op til trækket og også finde ud af hvornår, under hvilke vejrforhold, og i hvilken retning de trak. For Rørsangernes vedkommende viste det sig, at de fouragerer tilfældigt rundt i rørområdet, men vender tilbage til det samme sted (inden for 1 m²) for at raste. Når de har opbygget så store fedtdepoter, at trækket kan gennemføres, stikker de af en klar nat. Om Sivsangerne vides intet, de var ikke samarbejdsvillige! Det første, de koncentrerede sig om, var at skille sig af med radiosenderen, dem fandt man så i bunden af rørskoven. Hvad Sivsangerne herefter foretog sig henstår i det spekulative.

Atlasprojekt for genfund

Thord Fransson fra Naturhistorisk Museum i Stockholm fortalte om et ret ambitiøst projekt, der skal registrere samtlige genfund af svenske fugle. Art for art vil der blive anført data over antal ringmærkninger og lavet kort, hvoraf det fremgår, hvor genfundene er placeret. Det er aldrig

lavet før, og når man betænker det meget store antal ringmærkninger, der er foretaget gennem årene, forestår der et meget stort arbejde. For enkelte arter er der op mod 1 mio. ringmærkninger. Som eksempel kan nævnes Fiskeørnen, der overvintrer i Vestafrika. Første år bliver Fiskeørne dernede og trækker først nordpå foråret efter. De trækker dog kun til Mellem-europa, hvor de oversommer. Året efter, trækker de lidt længere mod nord, genfundene af disse 3 år gamle fugle

er hovedsageligt fra Nordtyskland, Danmark og Sydsverige. Først fjerde år trækker de helt "hjem". Det er således muligt, at de danske sommerfund af arten ikke er ynglefugle, men oversommende treårige.

Det svenske genfundsatlas kommer til at bestå af tre bind, hvoraf det første udkommer i løbet af 1999.

Det ville være godt, hvis også alle danske ringmærkningsdata kunne blive grundigt bearbejdet.

Efterskrift. Det drilske artspar Plasticpose - Sneugle

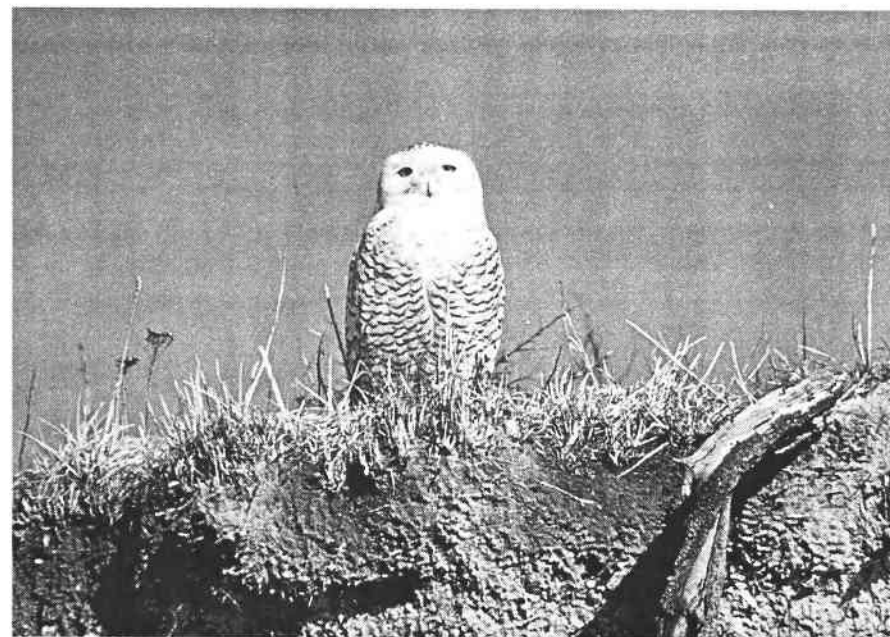
Under middagen lørdag aften fortalte Rolf Christensen, Skagen, om Sneuglens sjove vane med at vise sig i Skagen om foråret hvert tredje år. 1999 er netop et sneugleår. Hans beretning blev afbrudt af mobiltelefonens bippen, og her forlød det, at der netop på det tidspunkt sad en Sneugle på Skagen Nordstrand. En del af de udanske gæster slog det hen som et eksempel på dansk humor, andre mente, at bøv og vin måtte have højere prioritet. Rolf, Jacob Sterup og Flemming Byskov er imidlertid gjort af et andet stof, så de afsluttede middagen på 26 sek, sprang ud i Flemmings hårdtprøvede Volvo og drøede nordpå i skarp konkurrence med den nedadgående sol. Da Flemming bremsede på parkeringspladsen ved Grenen, var de to andre allerede på vej mod Nordstranden. En stor

strandsø nødvendiggjorde, at man måtte afføre sig sko og strømper og smøge festpermissionerne op over knæene. Jeg har hørt, at det var meget koldt, og tror det gerne. Flemming forcerede strandsøen sidst, de andre var mindst 500 meter foran, men da han trådte ud af vandet og nåede længere frem så han Jacob ligge i tussmørket, ivrigt studerende en hvid plet i det fjerne. En kastevind sendte "fuglen" på vingerne, om racen var "Favør" eller "Fakta" er uvist, men en plasticpose var det. De fortsatte deres løb nordpå og blev genforenet med Rolf på Grenen, hvor de stod og stirrede fortabt op i den "store, tavse (og på det tidspunkt mørke) nat". De missede uglen med ca. 5 minutter, men gav vore nordiske brødre lidt samtalestof.

Er der mon ugler i posen?

Den ægte vare!

Denne Sneugle sad på Æbelø marts 1976.

Våde enge

Af Kurt Due Johansen

En brægende Dobbeltbekkasin farer rundt i himmelrummet en forsomer-raften. En på en gang både fascinerende og forunderlig oplevelse. Dette natursceneri kunne opleves mange steder på Fyn i 1970'erne. Og tidligere i århundredet var Dobbeltbekkasin en decideret almindelig ynglefugl i amtet. Siden har afvanding, opdyrkning og tilgroning gjort Dobbeltbekkasin til en fåtallig ynglefugl. Det viser DOF's projekt "Fuglenes Danmark".

Det skal der nu laves om på. Dobbeltbekkasin og andre fugle, der er afhængige af våde områder, får nu tilbudt store boligområder i hele landet.

Hvordan hænger det nu sammen? Jo, det skyldes den såkaldte "Vandmiljøplan". Med en storstilet genskabelse af våde enge skal det for vandmiljøet skadelige kvælstof uskadeliggøres i de våde enge.

Kvælstof, et problem i vandmiljøet

Sagen startede med de døde hummere – du husker nok.... På grund af overgødskning, især med kvælstof (bundet i nitrat NO_3^-), var de danske søer, fjorde og åbne farvande plaget af iltvind og utilsigtet algevækst. Folketinget ønskede en kraftig forbedring af vandkvaliteten i vore vandområder og opstillede den såkaldte Vandmiljøplan, med mange forskellige initiativer til mindselse af udled-

ning af kvælstof (og fosfor), bl. a. skærpede krav til rensningsanlæg, opbevaring og udbringningstidspunkt for gylle mv.

På Fyn fik amtet en genial ide. De tidligere våde enge måtte kunne supplere de tiltag, der er opstillet i Vandmiljøplanen. I dag løber landmændenes drænvand direkte ud i åen, under de dyrkede marker – de der tidligere var våde enge, men nu er opdyrket. Fyns Amt ville prøve, om disse fordums enge kunne hjælpe på kvælstofproblemet. I "de gode, gamle dage" fungerede de våde enge som en bufferzone mellem vandløb og dyrket mark, ja egentligt som et filter, hvor drænvandet kunne stå og soppe, før end det løb ud i åen.

Ved Storåen på Nordfyn genskabte man på en dyrket mark en fugtig eng. Målingerne viste, at den ca. en hektar store eng kunne omdanne store mængder af kvælstof bundet i nitrat til såkaldt frit kvælstof (N_2 , der udgør knap 80% af atmosfærisk luft). Det, der sker, er, at der er iltfrie forhold under jordoverfladen i den fugtige eng. For at få fat på den ilt, som er nødvendig for kvælstofbakteriernes åndingsprocesser, snupper de iltatomerne fra det nitratbundne kvælstof. Herved omdannes kvælstoffet til uskadeligt, luftformigt kvælstof (N_2). Hokus, pokus, kvælstofproblemet er reduceret.

På en eng som denne skulle det gerne myldre med fugle.

Da man kunne se, at effekten af den første vandmiljøplan ikke var tilstrækkelig i forhold til de vedtagne målsætninger, lavede Folketinget Vandmiljøplan II. Blandt en række virkemidler, valgte man de våde enge, bl. a. på baggrund af Fyns Amts forsøg ved Storåen.

På landsplan skal der udlægges 16.000 hektar våde enge over en fem-årig periode, først og fremmest på dyrket landbrugsjord. Det skal være områder langs vore vandløb og i afvandede søer og fjordarme.

Hvad gjorde DOF-FYN?

I en såkaldt foroffentlighedsfase har amtet bedt forskellige organisationer og interessenter om at komme med forslag til velegnede områder. På baggrund af de indkomne svar har man lavet et Fynskort med de foreslå-

På Fyn, som udgør ca. 10% af landets areal, skal der udlægges 1.600 hektar, det svarer til 16 km².

Der er ikke tale om en ekspropriationslov, men Staten har bevilget penge til opkøb af velegnede områder, hvis der kan skabes enighed med lodsejerne. På organisationsniveau, for det meste Landbrugsrådet, er der tilslutning til planen, og mange af landmændene er interesserede i ideen. Det kunne bl. a. føre til bedre jagtforhold!

ede områder indtegnet. Dette er udkommet som et regionsplanstillæg med høringsfrist i april. Herefter annonceres der i landbrugsbladene, så også landmændene kan blive hørt. 1. juli går man i gang med at kontakte

de berørte lodsejere. Hvis alt går gnidningsløst, skulle vi have de første våde enge klar næste forår.

I DOF-FYNs bestyrelse tog vi diskussionen om de våde enge særdeles seriøst. Da Fyns Amt sendte problematikken i høring, besluttede vi at

komme med et indlæg. Da Friluftsrådet samtidigt var interesseret, lavede vi et fælles udspil. I svaret til amtet oplyste vi en række lokaliteter, hvor vi kunne se en særlig gevinst for både fugleliv og vandmiljø.

Lokaliteter, som DOF-FYN har foreslået udlagt som våde enge

- 1) Lillestranden vest for Bogense
- 2) Dele af Gyldensteens Inddæmmede Strand
- 3) Klinte Strand
- 4) Krogsbøllerenden
- 5) Tilløb til Fjordmarken
- 6) Horsebækken
- 7) Lunde Å
- 8) Geels Å, Krag's Å, Vejrup Å
- 9) Udløbet af Kavslunde Å
- 10) Vindinge og Ørbæk åer
- 11) Vejstrup Å inklusive Sortemosen ved Lakkendrup
- 12) Syltemade Å fra Nielstrup Sø (med hævnning af vandstanden) til Ollerup
- 13) Nakkebølle Inddæmning
- 14) Hårby Å og Noret ved Strandby
- 15) Puge Mølle Å
- 16) Brænde Å
- 17) Viby Å
- 18) Tilløb til Vejlen på Tåsinge
- 19) Lindelse Nor – Henninge Nor og Snarepose Sø
- 20) Tryggelev Nor – genskabelse af Nørreballe Nor
- 21) Odense Å

Betydning for fuglelivet?

Der er ingen tvivl om, at våde enge vil betyde en kolossal forbedring for de fugle, som er afhængige af våde områder. At dette postulat ikke er grebet ud af den blå luft, viser et pi-

lotprojekt, som Fyns Amt lavede ved godset Rødkilde i 1998. Her genskabte man med ejeren 13 hektar våd eng, og her er der virkelig tale om våd eng. På arealet, som bl. a. har været

brugt til grøntsagsdyrkning, står der blankt vand på flere hektar udover de arealer, som kun er "våde". I maj og juni måned 1998 kunne man opleve mange ynglende vadefugle, bl. a. flere par Viber, Dobbeltbekkasin, Rødben, Strandskade og Lille Præstekrave. Derudover var der i området også Gråand, Atlingand og Gravand. Fra vandområderne hørtes de grønne frøers kvækken.

Det virker helt fantastisk, at man næsten fra den ene dag til den anden kan svinge fra et - i ornitologisk henseende - kedeligt dyrket markareal med ganske få ynglende Sanglærker, til et af Fynsområdets bedste fugleenge. Kan man genskabe et så fantastisk fugleområde ved Rødkilde, kan man selvfølgelig gøre det mange andre steder.

1.600 hektar våde enge på Fyn kan være med til at vende den negative udvikling for vore vådområdeafhængige fugle har været igennem, sådan som projektet "Fuglenes Danmark" har dokumenteret det. I perioden 1975 - 1995 er Viben gået 70% tilbage, Dobbeltbekkasinen er forsvundet fra store dele af Fyn, Engpiberen og den Gule Vipstjert er næsten forsvundet fra indlandet, og det sidste Storkepar yngede på Fyn på Solbakkegård i 1964.

Havrevimpen vil følge op med en artikel om et af de udvalgte områder næste år og håber på, at vi kan berette om glædelig fremgang for engfuglene. Vi er dog forberedt på, at vi måske kommer til at vente et par år før storken genindvandrer som fynsk ynglefugl!!

Dobbeltbekkasin i territorieflugt.

Fuglekiggere, stenpikkere og pigtråd

Af Esben Eriksen

Esben Eriksen og Jens Ryge Pedersen fortalte på et møde den 16. februar i DOF-Fyns lokale på Risingskolen om deres tur til Eilat. For de, der ikke mødte op, bringer vi et "referat".

Denne rejsebeskrivelses overskrift er en stor del af en fuglekiggers oplevelser, hvis man gæster det verdensberømte træksted Eilat, Israel. Det var vi fire - Laus, Peter (senere berømt for sin manglende påklædning på Helgoland jvnf. Havrevimpen 98 nr. 4), Jens og undertegnede - der havde besluttet at gøre den første uge af marts sidste år. To uger havde ikke været for meget, da vi alle var førstegangsgæster, og det tager tid at blive

kendt med de gode steder på trods af megen detaljeret litteratur til at guide én rundt.

Vi havde hjemmefra booket 8 dage, med fly og hotel inkl., hvilket betød, at da vi landede i Ouda lufthavn lidt nord for Eilat, så stod der en guide og en bus klar til at fragte os og de øvrige charterturister til vore respektive hoteller, hvor vi blev sat af efter billetpris. (Vi kom af til sidst). I flyet fandt vi dog ud af, at vi ikke var

Rustværting, Eilat, marts 98.

de eneste danske fuglekiggere, der havde fået samme blændende idé, idet der var ca. 30 andre med i flyet, der sad med kikkert om halsen hele vejen.

Landet og efter 4 m og 47 cm's gang i Israel blev vi fire som de eneste gennet til side. En ung mand i grønt tøj og gevær - han var ikke jæger - var meget interesseret i, hvad vores ærinde i Israel var. Han var åbenbart fugleinteressert, for da han hørte, at det var fugle, vi var kommet til landet for at se, ja, så ville han høre, hvad vej fuglene trak om foråret, og om vi kunne nævne navnene på de fugle, vi skulle se. Det kunne vi - vi kunne rigtig mange navne - desværre nåede vi ikke at remse dem alle op, for efter 15 navne viste hans interesse sig ikke at bunde så dybt. Så gad han ikke snakke med os mere, og han var der ikke, da vi skulle hjem igen. Ærgerligt, jeg havde ellers øvet mig på at sige Cretzschmar's Bunting. Hvorfor det var os, der blev trukket til side, er endnu en gåde, antallet af fuglekiggere taget i betragtning. Men måske var det, fordi Jens nøs på vej ned af trappen fra flyet, og det lød grangiveligt, som om han råbte efternavnet på Israels ministerpræsident. Endelig igennem paskontrollen, ind i bussen fik vi fire arter til turlisten: Landsvale, Bleg Klippesvale, Gråspurv og Yellow Vented Bulbul. Vi er i gang, og foran os ligger en uge med fuglekiggeri - nonstop.

Anden dag: Leje af bil gik let, havde vi haft en dag til at prutte prisen ned hos forskellige forhandlere, var vi uden tvivl sluppet billigere end de ca. 2.000 kr. for en uge, vi måtte betale. Men vi ville op i bjergene med det samme for at se det fantastiske rovfugletræk, som Eilat er så berømt for. Op til den ene million rovfugle som kan ses på en sæson. Det fortæller den ornitologiske historie. Afsted, op ad bjerget i vores lille bil, som nu havde fem passagerer, idet vi havde mødt endnu en Esben, en svær nordjyde, som ikke brød sig så meget om højderne, ligesom den anden Esben ikke gjorde/gør det. For spændingens skyld var jeg pilot den første dag i bjergene, men kun op. Jeg udviklede nemlig et traume for dette bjerg, det højeste punkt i området, der kunne nås i bil. Vi var alle enige om at vores fortræffelige bil sagtens kunne køre hele vejen op. Det kunne den også lige akkurat. Men vejen var smal og snoet og med en afgrund til den ene side, som vores lille bil ikke ville kunne klare. Kun afskærmet af et autoværn, som vi måtte tænke os til, kravlede vi langsomt op. Underligt som ens køreevner og bilens evne til at bremse og styre drages i tvivl fordi det går en lille smule op ad bakke. Velmente gode råd fra de fire medpassagerer, der alle viste sig at være motorsagkyndige, fyldte luften roligt og velartikuleret, men nervøst. Nå, det skal måske nævnes, at vejens stigning svarede til at køre op på Dovns Klint fra havsiden. De øvrige i

bilen var da også helt stille, da bilen i 1. gear og sømmet i bund drønedede op mod himlen med en fart af 1-2 km/t. Jens kørte bilen ned! Men vi fik da set vores første træk af Steppeørne, Steppevåger, Ørnevåge, Sorte Storke og stenpikkere af forskellig slags.

Derpå ned i en wadi. En wadi er en stenet kløft, og dem er der mange af. Det lyder måske ikke så interessant et sted at se på fugle, og det er det heller ikke, men der findes nogle helt specielle arter her så som Arabisk Sanger og Kratsanger. De skulle vise sig ikke at være så lette at få at se. Vi tilbragte mange hede timer i wadier, før det lykkedes.

Nede ved byen igen gæstede vi saltlagunerne og stranden for at få arter som Stor Sorthovedet Måge, Hvidøjjet Måge, Lille Grøn Hejre (Lille Grim Hejre ville passe bedre), Tophejre, vadefugle, Flamingo m.m.

Sådan forløb dag to, tre, fire, fem, seks og syv. Med tre varierende morgenprogrammer. Enten var det kratlusk i parken efter småfugle. Hvor der blev vandet, var der som regel levende af småfugle. Vi havde held til arter som Trænattergal, mange Blåhalse, Ménétries Sanger, Sydlig Nattergal, Palæstinasolfugl, Smyrnaisfugl m.m. Et andet morgenprogram kunne være en tur i ørkenen efter lærker, stenpikkere m.m. Det foregik som regel klos op ad den jordanske grænse med masser af pigtråd. Endelig kunne

morgenprogrammet bestå af en tidlig morgentur i bjergene.

Det mest spændende var nu hver morgen at se kamæleonen Laus. Hver morgen havde han et nyt udseende. Første morgen bleg som os andre. Anden morgen svag lyserød på udsatte steder. Tredje morgen krebsrød på den venstre side af hovedet, efter den foregående dags mange timers rovfugleobs. Fjerde morgen stadig krebsrød, den højre side af hovedet prøver at leve op til det kraftige skær fra den venstre side - men denne morgen har Laus et lille ekstra indslag. En myg har stukket ham på det ene øjenlåg, og hævelsen er ganske imponerende. Efter tre timer kunne han betjene kikkerten igen. Femte morgen er den røde farve stadig dominerende, men et kraftigt hamskifte på den ene kind er sat ind. Sjette morgen dukker den brune farve op under det forsatte hamskifte, og på den syvende morgen er Laus ikke til at kende fra lokalbefolkningen.

Det er meget små afstande, man bevæger sig inden for, og det vrimler simpelthen med skønne fugle. Har man mere tid vil en tur længere nord på være at anbefale. Det giver nok 50-70 arter, som man ikke ser i Eilat-området. Israel er jo ikke stort større end Jylland, så transporttiden er forholdsvis kort mellem de gode lokaliteter. Det vil føre for vidt at beskrive de enkelte dage og lokaliteter i detaljer, men arter som Berberfalk, Hærfuglelærke, Lichtenstein's Sandhøne,

Ørkensanger, otte stenpikker-arter, Sumpvibe, Mestersanger og Lille Grøn Biæder er blot nogle af de fugle vi havde held til. Desuden byder Eilat på rige muligheder for at snorkle og dykke over et af verdens smukkeste koralrev samt på mange spændende områder af stor historisk værdi. Vi valgte fuglene denne gang.

Vi havde en tur, der gav 150 arter, kostede 5.000 kr. alt inklusiv pr. person, mange naturoplevelser, fem tomme solcremetuber og mod på at komme derned igen. Vi var tre kilometer fra Kong Salomons miner, men drejede til venstre i stedet for til højre - vi havde hørt om en stenpikker. Vi så den ikke.

Graceful Warbler, Eilat, marts 98.

Eilat er Israels sydligste havneby. Med sin beliggenhed i den nordlige del af Aqabahbugten, som er den østlige forgrening af Det Røde Hav, er den af stor strategisk betydning for Israel. Om foråret koncentrerer en del af trækket langs Det Røde Havs østkyst, og store mængder fugle - især rovfugle og storke - kan ses trækkende nordpå ved Eilat.

Foredrag om rovfugle

Af Søren Gjaldbæk

Benny Gensbøl holdt foredrag om "rovfuglenes vilkår i det moderne samfund" den 2. marts på Risingskolen for 50 fremmødt.

Rovfuglenes trivsel er en indikator for vores miljøpolitik og jagtpolitik. Med denne påstand åbnede Benny Gensbøl aftenens rovfugleforedrag. Jagt, udledning af miljøgifte og ødelæggelse af biotoper fører hurtigt til nedgang i rovfuglebestanden. Vore ikke alt for fjerne forfædre ville nok undre sig noget, hvis de kunne få kendskab til vore dages jagtrestriktioner, naturfredninger og på det seneste oven i købet naturgenopretninger. Går man tilbage til tiden umiddelbart efter 1864 var det fremherskende synspunkt, at al natur skulle opdyrkes - "Hvad udad tabes skal indad vindes", lød det som bekendt fra Dalgas. Dette var starten på en lang periode med ødelæggelse af mange biotoper, som bl. a. rovfuglene er afhængige af. Samtidig mente de fleste, at rovfuglene ikke hørte til her på jorden, de skulle ganske enkelt væk. På samme tidspunkt blev jagten mere effektiv i kraft af de teknologiske fremskridt, så rovfuglebestanden raslede ned, mens antallet af trofæer til kaminhylderne voksede. Anstrengelserne bar frugt, Havørnen blev udryddet i Danmark i 1911, Fiskeørnen i 1917 og den Røde Glente i 20'erne, hvor alle tre arter tidligere havde haft pæne bestande. I 30'erne fredede man en del rovfugle, dog ikke alle (*eneste fynske fund af Lille Tårnfalk er 2 fugle skudt i 1946*

og 1947, det letter også artsbestemmelsen - red), men der var ved at brede sig en bekymring for rovfuglenes fremtid. Det store gennembrud for rovfuglesagen kom i Nordeuropa i 50'erne og 60'erne i forbindelse med DDT-katastrofen. 40 finske Havørnepar fik 0 (nul) unger i 1966, antallet af finske Vandrefalkepar faldt, og overalt i Nordeuropa registreredes tilbagegang i bestandene og få udklækkede æg. Dette vækkede offentligheden, næppe af bekymring for rovfuglene, men spørgsmålet om, hvilke konsekvenser vores brug af sprøjtemidler kunne få for naturen, vakte uro. Hvad gør vi ved naturen? Hvis det kunne gå så galt for rovfuglene, hvad kunne der så ske med os selv. (*Ordet "forurening" blev opfundet og ordet "miljø", der op gennem 60'erne kun optrådte i "Bo Bedre" i forbindelse med indretning af stuer, skiftede betydning - red*). I Nordeuropa fredede man alle rovfugle, lidt senere også i Sydeuropa, desværre var/er man ikke så nøjeregnende med fredningsbestemmelser sydpå som nordpå, hvor reglerne stort set følges. Dette tiltag, stop for udledning af DDT og den øgede forståelse for rovfuglenes krav standsede tilbagegangen, og for en række arter er der i Europa tale om en positiv udvikling fra 1960 frem til i dag.

Ørnenes muligheder

En del mennesker tror ikke, at der er plads til f. eks. de store ørne i større stil i de tæt befolkede lande. Mange tror, at ørnene er så sky, at de skal have store uforstyrrede områder til deres rådighed. Det er ingenlunde tilfældet ifølge Benny Gensbøl. I Europa har de (med rette) lært at frygte mennesket, men besøger man andre lande, hvor ørnene ikke har været efterstræbt eller ikke træffer mennesker videre tit, er de tillidsfulde. I Bharatpur i Indien kan man f. eks. opleve nærmest tamme ørne på rast under træet. I Tyskland yngler et Havørnepar 300 m fra et Aldi-marked, disse ørne har åbenbart lært, at mennesket ikke er en fjende (på de kanter!). Gotland, der selvfølgelig har en helt anden natur end Fyn, men ellers er på samme størrelse, har 25 par af Kongeørn. Kongeørnen optræder i øvrigt særdeles diskret på ynglepladsen, et af parrene yngede i flere år 100 m fra et hus, uden at beboerne havde bemærket noget! I Storstrøms Amt er der i dag 7 Havørnepar i den rette al-

der, hvoraf 2 har ynglet, men ifølge Benny Gensbøl er der intet i vejen for, at et så lille område skulle kunne huse alle 7. Det er dog meget vigtigt, at ørnene har ro omkring redestedet, ellers opgiver de eventuelle yngleforsøg. Men deres pladsbehov er ikke større, end at man nok med en god orientering af offentligheden og aftaler med eventuelle lodsejere skulle kunne sikres ro omkring rederne. Mangler der høje træer i et område, kan Havørnen klare sig med mindre. Bankelparret startede i en lav eg og flyttede sidste år ud i en poppel på en mark.

Bestandsudvikling

For Havørnen i Nordeuropa har udviklingen været gunstig. Havørnen får normalt 0,9 unge pr par og yngler normalt første gang i en alder af 5-6 år. Derfor tager det lang tid, før en truet bestand kommer på fode igen. Nedenstående skema viser, at ørnene rent faktisk har gode levemuligheder i vores område, bare vi giver dem lov!

Land/område.	Antal par i 1960	Antal par i 1998
Norge	350	1700
Sverige	60	260
Finland	25	150
Estland	5	80
Letland	1	10
Litauen	0	30
Polen	120	500
Østtyskland	90	300
Holsten	8	20
Danmark	0	5

Fremgangen har overvejende fundet sted i perioden 1980-1998.

Benny Gensbøl gennemgik herefter udviklingen af bestandene for en række rovfuglearter i Nordeuropa, tallene er stort set kendt fra Gensbøls bog om rovfugle. Groft forenklet kan man inddele arterne i 3 grupper:

Positiv udvikling: Havørn, Kongeørn, Rød Glente, Rørhøg, Spurvehøg, Musvåge, Vandrefalk. Man skal dog huske på at udgangspunktet har været katastrofalt lavt, bestandene kan godt blive større.

Negativ udvikling: Tårnfalk, Blå Kærhøg (i nogle lande).

Neutral: Resten! Dog går Duehøg frem i Danmark, den jages fortsat i mange andre lande.

I Sydeuropa er situationen for Lille Tårnfalk særdeles bekymrende. Den spanske bestand er faldet fra 50000 par i 1960 til 4000-5000 par i 1998, i alle andre lande er bestandene små. Ud over at artens overvintringsområder sprøjtes, er tilbagegangen efter Benny Gensbøls mening et biprodukt af den øgede velfærd. Folk får råd til at holde deres huse i bedre stand, hvilket fører til lukning af de huller, som arten yngler i, og sprøjtning af marker fjerner en del af fødegrundlaget.

Situationen for de store gribbearter har også været problematisk. I Spanien har man dog fået vendt udviklingen via oplysning, fodring og

udsætning. Den spanske bestand af Munkegrib er på 25 år vokset fra 200 til 1000 par, og bestanden af Gåsegrib er gået fra 3200 til 8091. Tidligere nød gribbene godt af de mange ådsler, der stammede fra flokke af geder, der blev ført rundt i bjergene af hyrder. Hensynet til gribbene er dog næppe nok til at opretholde denne driftsform! I Frankrig og Portugal har man genudsat Munkegribben, på trods af, at man selv havde bortskudt bestanden – mennesket er en sjov skabning.

Rovfuglene er indikatorer

Som det ses har vores natursyn gennem tiden ændret sig inden for endog meget vide rammer. Hvis vi ikke tænker os om og passer på naturen, ødelægger vi meget for os selv og for kommende generationer. Rovfuglenes trivsel er en god indikator for, hvordan miljøet har det. Med et fortsat oplysnings- og naturgenopretningsarbejde skulle der være gode muligheder for rovfuglene i det moderne samfund.

Lysbilledorgie

Efter godt en times teori fulgte der efter en lille pause en forrygende flot fremvisning af lysbilleder. I sin indledning havde Benny Gensbøl sagt, at han havde to hundrede dias med. Jeg troede, at det var ment som "mange", men han mente, hvad han sagde!

Først viste han en del af billederne fra hans rovfuglebog, suppleret med små historier eller kommentarer. Som

fotograf har man en anden tilgangsvinkel til fotografier, end man har som iagttager. Bl. a. er der i bogen et billede af en Duehøg, der sidder og spiser et Egerm. Ifølge Benny Gensbøl er billedet for godt til at være fanget i situationen, det må være konstrueret på en eller anden vis. Samme kommentar var der til et billede af en Slangeørn, der slår en Hugorm. Jeg har tit set begge billeder uden at ane uråd.

Derefter var der en serie af billeder fra Bharatpur, det var mest ørne, bl. a. Steppeørne, Kejserørne, Store Skrigeørne og Pallas Havørn.

Endelig var der billeder fra rejser i Afrika, hvor pointen om, at rovfuglene ikke er sky af natur, endnu engang blev fremhævet: Der var et billede af en Sort Glente i direkte angreb på familiens frokost – mens de spiste!

Hvis man må klage, vil jeg sige, at for os der ikke på 0,32 sekund kan afgøre om en ørn nu er en ung Steppeørn eller en ung østlig Kejserørn, var tempoet måske sine steder en anelse for hurtigt - på den anden side: vi havde siddet der endnu, hvis alle billeder skulle ydes fuld retfærdighed.

Til sidst viste den fynske fuglefotograf Erik Thomsen billeder af den fynske havørnefamilie taget i september ved Brændegårds Sø, også her var der tale om virkeligt fine fotografier, der kaldte gode efterårsminder frem.

Aftenen sluttede med en spørgerunde. Mødet sluttede ved titiden, hvor vi gik hver til sit efter en flot og udbytterig aften, stor tak til Benny Gensbøl.

Dværgfalk. Ses i Danmark især på træk, men også overvintrende.

Små pip.....

Storebæltsbroen: Der har ikke været systematisk dækning af trækket langs broen. 16/3 så Jacob Sterup Andersen på to en halv time 235 Musvåger trække langs broen. Det er det eneste større trækstal for Musvåge fra foråret, så noget tyder på, at Musvågerne kan lide at gå den vej.

Vandstær: Der har været en del Vandstære i amtet i vinter. Ved Silke Å har der rastet op til 6 fugle inden for en strækning på 200 meter.

Vinterbirdrace blev afholdt for første gang 13/2 fra 0.00 til 18.00. DOF-salg havde udsat præmier – halstørklæder med DOF-logo på. Det blev tre fynboer, Michael Mosebo Jensen, Esben Eriksen og Søren Gjaldbæk, der med 101 forskellige arter, fortrinsvis i Sønderjylland, kunne tage sejrstrofæet om halsen. Kraftig tåge ved kysten bevirkede, at visse "standardarter" ikke lod sig se, f.eks Bram - og Knortegås! Første fugl blev Natugle kl. 2.00, sidste fugl Kirkeugle kl. 17.57.

Brilleand: Der har siden Tim Hesselballe Hansen m.fl. så Brilleand ved Horseklint 5-6/2 været set Brilleand 13/2-21/3 nær Lübeck, igen ved Horseklint 8/4 og ved den svenske Kattegatkyst 10/4. Det kunne være samme fugl.

Æbelø: Æbeløfredningen er blevet så almenkendt, at spørgsmålet "Hvad er Æbelø" var svar i Jeopardy 9/2 på svaret "Fynsk ø, hvis nordkyst skal fredes for at skaffe plads til Havørn." Det blev gættet øjeblikkeligt!

Svalerne kom tidligt i år. Alle tre svalerarter blev set i Nordjylland sidst i marts. De fynske observationer kom senere: Landsvale 27/3, Brændegård Sø (Erik Larsen), Digesvale 10/4 Lindøterminalen/THH og Bysvale 23/4, Tryggelev Nør (SØB).

Ravn og Rød Glente er arter, der trods stor bestandstæthed på den vestlige side af Lillebælt synes at have svært ved at få fodfæste i det fynske. Begge arter fouragerer på ådsler, kan det tænkes, at de har spist noget, de ikke kan tåle? Kurt Due Johansen beder folk holde øje med ynglende Ravne, han vil forsøge at få opdateret artens status på Fyn.

Nye arter for Fyns Amt: Erik Ehmsen så sidste efterår en Nilgås i Arreskov Sø. Arten er forvildet, idet undslupne fangenskabsfugle har etableret selvsupplerende bestande rundt omkring. I Holland er der en bestand på 4000 fugle, og arten breder sig nordpå. Det er i øvrigt ikke Eriks første observation af arten på

Fyn, men han troede, at arten var at betragte som en undsluppen fugl og har derfor ikke nævnt sine observationer for andre.

Også Fyrremejse er kommet på den fynske liste, idet Hans Rytter har fået godkendt et fund fra Sortemosen april 1998 af Sjældenhedsudvalget.

Falkonerfremstød: TV-avisen bragte 16/4 et kort indslag fra Jagt- og Naturmessen i Herning, hvor også Dansk Falkonerforening havde en stand. Med en 14 år gammel Lannerfalk på armen foreslog falkonerernes formand Frank Skårup Hansen, at man brugte falke til bekæmpelse af råger og til beskyttelse af lufthavne. Christian Hjorth mente, at der var tale om et forsøg på at indføre falkejagt ad bagevejen. Råger må kunne bekæmpes på anden vis. På 5 år er antallet af fangenskabsfalke steget fra 180 til 300. På Fyn har 2 personer tilladelse til rovfuglehold. Det forhindrer jo desværre ikke, at der (måske) er flere i praksis.

Det fynske havørnepar ser desværre i skrivende stund (26/4) ud til at have opgivet yngelen. Hannen er ikke set i en uge, og hunnen opfører sig "mærkeligt". Den sidder ved reden, men ruger ikke og fodrer tilsyneladende heller ikke unger.

Ungdomslejre i efterårsferien

- Blåvand og Sønderjylland

Ungdomslejre med børn og unge fra hele landet og tonsvis af fugle

Ungdomsudvalget arrangerer en lejr-tur for unge under 20 år fra onsdag 20/10 til søndag 24/10. Vi har alle fem dage en bus til vores rådighed, så vi kan bevæge os rundt mellem de spændende lokaliteter i Sønderjylland og området omkring Blåvandshuk. Vi skal bo på vandrehjem i Oksbøl, Enderupskov og Rudbøl, som ligger tæt på de lokaliteter, som vi skal besøge. Turen afholdes på et tidspunkt og på steder, hvor vi kan forvente at se mange forskellige arter og se fugle i virkelig store antal.

Vi skal bl.a. besøge Blåvandshuk, Skallingen, Ho Klitplantage, Fiilsø, Oksbøl Plantage, Linnet Skov, Rømø, Saltvandssøen, Frederikskog, Vidåslusen og Tipperne.

Der bliver mulighed for at se trækkende fugle - især havfugle - ved Blåvand, hvor vi også skal se ringmærkning demonstreret. De øvrige lokaliteter ved Vestkysten og Vadehavet er kendt for store mængder af rastende gæs, ænder og vadefugle samt rovfugle, og skovene i Sønderjylland gemmer på mange spændende fuglearter.

Vi regner med at se op mod 150 arter, bl.a. lommer, Sule, alkefugle inkl. Søkonge, Almindelig Kjøve, Storkjøve, Havørn, Vandrefalk, Dværgfalk, Fjeldvåge, Blå Kærhøg, Duehøg, Stor Hornugle, Topmejsje, Fyrremejsje, Korttået Træløber, Grønspætte, Sortspætte, Ringdrossel og en række vadefugle. Med lidt held (eller meget) ser vi også Stor og Lille Stormsvale, Almindelig og Sodfarvet

Pris og tilmelding

DOF-FYN's bestyrelse har bevilget **495 kr. i tilskud pr. fynbo**, der deltagere. Tilmelding sker ved at kontakte Sekretariatet i DOF (33 31 44 04) og forhøre sig om, der er plads. Er der

Den samlede pris = 995,00 kr. – 495,00 kr. = 500,00 kr.

Tilbuddet gælder alle, som er ungdomsmedlemmer i DOF-FYN eller husstandsmedlemmer. De 500,00 kr. inkluderer al transport (dog ikke til opsamlingsstedet), overnatninger og forplejning.

Ved tilmelding skal man oplyse alder, og hvor man stiger af/på bus-

Skråpe, Thorshane, Sabinemåge, Kirkeugle, Snegås, Rødhals Gås, Hvidbrynet Løvsanger og Fuglekongesanger.

Vi stiger på (og af) bussen i Odense, tidspunktet oplyses ved tilmeldingen eller ved henvendelse til Steen Winkel (62 20 10 38), der er også mulighed for på/afstigning i København, Næstved, Slagelse, Vordingborg, Fredericia og Esbjerg.

det, indbetales 995 kr. på giro 700 0839 senest 1/9. Allerede i bussen på vej til lejren vil de 495 kr. blive refunderet af DOF-FYN.

sen. Spørgsmål kan rettes til Lars (55 70 05 77) eller Carsten (33 23 53 14).

Ledere: Lars W. Christiansen (Storstrøm), Carsten Egevang og Anders Tøttrup (København), Kasper Quist Jensen (Vejle), Eilif S. Bendtsen (Bornholm) og Steen Winkel (Fyn).

Meld dig hurtigt, så du er sikker på en plads.

Fra felten

Af Tim Hesselballe Hansen

Denne udgave af "Fra felten" dækker perioden medio februar – ultimo april.

Smålom sp.

155 Røg- og Sortstrubede Lommer trak nord ved Horseklint 25.2. (THH).

Nordisk Lappedykker

2 lå på havet ud for Tryggelev Nor 1.4. (THH) og 2 lå ud for Enebærøde 10.4. (GJO).

Sule

En gammel Sule trak forbi Horseklint 8.4. (MMJ, SG, MRP). Arten er sjælden i amtet udenfor efterårsmånederne.

Rørdrum

Pænt forår med 3 paukende fugle: 1 Sortemosen 29.3. (RYT), 1 Fredsmosen fra 30.3. (THH) og 1 Tryggelev Nor fra 30.4. (HÆG).

Blisgås

12 stod ved Lille Øksnehave på Hindsholm 15.4. (MRP).

Dværggås

En flok på 15 fugle stod i Salme Nor 2.4. (THH). Alle på nær én var mærket med farvede plasticringe om benene og stammer således fra det svenske udsætningsprojekt, hvor Dværggæssene præges på Bramgæs. Fuglene blev ledsaget af 2 Bramgæs, der også var farvemærkede. Næste morgen klokken 8.30 blev hele flokken

set trække øst ved Kråkenabben i Blekinge. Det er suverænt den største flok i Danmark nogensinde – den tidligere rekord var 5 fugle på Møn i februar 1998.

Bramgås

Forårstrækket forløb meget koncentreret: 1400 Ø Svendborgsund 22.4. (PVR, BSN) og 10000 Ø Tryggelev Nor 23.4. (SØB).

Atlingand

En optælling på hele Sydlangeland gav 34 Atlingænder (SØB).

Brilleand

Meget overraskende blev der igen set Brilleand ved Horseklint 8.4., hvor en adult trak nord (MRP, SG, MMJ). Mon ikke det er fuglen fra februar, der har holdt sig uden for rampelyset en måneds tid et sted i Sorebælt?

Sort Glente

En fugl trak nordvest på Siø 18.4. (FIE) og nok den samme trak nord over Holckenhavn Fjord 20.4. (LAH). Endelig 1 23/4 Tryggelev Nor (SØB).

Musvåge

235 Musvåger trak øst langs Storebæltbroen 16.3. (JSA). Vågerne bruger åbenbart også broen om foråret.

Vandrefalk

Over Odense SØ trak 2 Vandrefalke (mod Rosengårdscenteret) 18.2. (LBL). Ellers er arten set på Enebærøde (2), Kærby Fed, Vigelsø, Rudkøbing og flere steder på Tåsinge.

Trane

To traneflokke blev set 1. april: 25 N Lindelse Nor (HÆG) og 11 NØ Enebærøde (BAN).

Strandskade

260 rastede Nr. Nærrå Strand 21.2. (PAJ).

Klyde

225 Vigelsø 25.4. (KDJ).

Sortgrå Ryle

1 Hov 20.2. – arten er meget sjælden uden for Fyns Hoved-området.

Enkeltbekkasin

Monnet havde en enkelt vinterfugl 10.2. (THH) og 2 fugle 3.4. (PVR). I Dalby Bugt var der ikke færre end 25 Enkeltbekkasiner (og 100 Dobbelbekkasiner) 12.4. (LAH). Det kan vist ikke overgås andre steder i landet – slet ikke om foråret.

Stormmåge

En 100% albino rastede ved Dalby 6.4. (THH).

Sorttrygget Hvid Vipstjert (ikke denne fugl) blev set ved Hov 31.3.

Grønspætte

3 gamle kendinge er set: 1 Flyvesandet 30.3., 1 Hov 31.3. og 1 Odense Universitet 14.4. (GJO).

Bjerglærke

4 Monnet 3.4. (PVR).

Ringdrossel

1 sås i en have i Ringe i februar (Påske).

Sortstrubet Bynkefugl

1 2k han Dalby Bugt 25.3. (MMJ, SG), 1 hun Fyns Hoved 23.4. (THH) og 1 han Fyns Hoved 24.4. (KHL, MRP). Med kun 12 tidligere fund i amtet er 3 fugle på et forår meget overraskende.

Rødtoppet Fuglekonge

1 blev ringmærket i Fyns Hoveds Feltstations have 31.3. (KHL, MRP).

Årets tidligste

Fiskeørn 3, Flyvesandet 20.3. (BAN)
Lille Præstekrave, Tarup Grusgrave 25.3. (PRA)
Mudderklire, Lindøværftet 10.4. (THH)
Sildemåge, Horseklint 1.3. (MRP)
Splitterne, Horseklint 19.3. (MRP)
Dværgerterne 8, Tryggelev Nor 21.4. (JSA)
Vendehals 3, Fyns Hoved 24.4. (LAH, THH).
Landsvale, Brændegård Sø, 27.3. (Erik Larsen)
Stenpikker, Kærby Fed 7.4. (THH)
Rødstjert, Fyns Hoved 24.4. (LAH)
Ringdrossel, Hov 31.3. (THH)
Grøshoppesanger ringm., Fyns Hoved 24.4. (LAH)
Sivsanger, Tryggelev Nor 23.4. (SØB)
Munk, Nielstrup 15.4. (JSØ)
Gransanger, Hjulby Sø 21.3. (THH)
Gulirisk, Hov 31.3. (THH).

Vejlen, Tåsinge

Af Poul V. Rasmussen

I april 1998 købte Fyns Amt Vejlen på Tåsinge. Der er ved at blive etableret et fugletårn, så området kan overskues uden at fuglelivet forstyrres. Tårnet ventes at åbne i nærmeste fremtid. Poul V. Rasmussen har fulgt området i gennem en årrække.

Vejlen er en langstrakt fjordarm, som afgrænser Vornæs Skov mod syd og via et kort kanalsystem østpå går over i Noret. Dette lavtliggende landskab strækker sig nordover og ender ved Svendborg Sund i det, der lokalt bliver kaldt "Maries eng". Om det er fantasi eller noget, jeg har fået fortalt, skal være usagt, men man kunne nemt få den tanke, at Vornæs engang har været en ø, omgivet af dette lavtliggende farvand.

At Vejlen fra oldtiden har været en naturperle med rige muligheder for fiskeri og jagt, vidner et utal af gravhøje i Vornæs Skov om. I 1765 blev Vejlen afskåret fra havet. Man anlagde dæmningen og udnyttede faktisk en af disse gravhøje, kaldet Bøgebjerg, som fyldmateriale. Hvordan naturen har set ud på stedet før den tid kan man kun gætte på, men efter dæmningen blev anlagt har Vejlen i større eller mindre grad været påvirket af menneskets tilstedeværelse.

Helt op i tresserne blev engområderne i Vejlen afgræsset. Der var en naturlig ressource for de herboende bønder. Men med landbrugets voksende krav til effektivitet blev det mindre rentabelt at bruge disse områ-

der. Vejlen forandredes fra urterige engområder til tæt rørskov, og et mangfoldigt fugleliv med bl. a. ynglende Rødhovedet And, Isfugl, Høgesanger og en Større koloni Klyder forsvandt i takt med, at rørskoven bredte sig.

Naturgenopretning

I midten af firserne afsatte Fyns Amt en sum penge til naturgenopretning. I den forbindelse planlagde amtet i samarbejde med Codan, som ejer af Vejlen, at genetablere afgræsning. De nordlige og østlige engområder blev indhegnet, og der blev sat får og senere kreaturer og heste på arealerne.

I den forbindelse blev jeg i 1988 bedt om at lave registreringer af fuglelivet i Vejlen for at belyse virkningen af dette naturgenopretningsprojekt. I de godt ti år, jeg nu har fulgt fuglelivet i Vejlen, er der sket markante forandringer, som både er af den gode og den dårlige slags.

Efter de første 4 til 5 års afgræsning voksede bestanden af vadefugle og til dels andefugle. Rørskoven var p.g.a. afgræsningen nu forvandlet til fugtige enge med tuer og varieret urteflora.

Desværre var man ikke enige om tilsynet med området. De får, Codan havde sat på området, var ikke skabt til de fugtige områder, og mange døde. Det virkede som om, Codan tabte interessen for projektet. Hegnet forfaldt, kreaturerne blev trætte af at jagte deres dyr i de omliggende marker, afgræsningen ophørte stort set og i midten af halvfemserne så området faktisk ud som før, afgræsningen blev sat i værk.

Jagt

På nogenlunde samme tid blev der fremlagt forslag om fredning af Det Sydfynske Øhav, hvori også Vejlen blev foreslået som en del heraf.

Bemærkelsesværdigt sammenfaldende udlejede Codan Vejlen som en del af jagten i Vornæs Skov. Om det var med udsigt til en erstatning for tabt fortjeneste ved jagtudlejning, kan man kun have sine tanker om. Men på trods af at Vejlen aldrig blev en del af fredningsområdet, var udlejningsjagt nu blevet en kommerciel faktor, som blev udnyttet til sidste bloddråbe. Op til 40-50 jægere blev set i Vejlen i jagtsæsonen, gerne hver weekend og ikke ualmindeligt på hverdage også. Det store antal rastende fugle, gerne op til 2000-3000 dykænder forsvandt fra området. Om det var dette massive jagttryk, der fik Amtet til at forhandle med Codan om køb af Vejlen, ved jeg ikke. Men vi kunne med glæde konstatere, at Amtet fra april 1988 nu var ejere af Vejlen.

Hegnet er udbedret, og der er atter sat kreaturer på engene, så i den retning tegner alt lyst. Det største problem nu er for mig at se vandkvaliteten. At man har skærpet kravene om udledning af spildevand fra de omliggende husstande, ser jeg kun som et lille plaster på såret. Det er da i den rigtige retning, men der skal gøres langt mere, før vandkvaliteten er så god, at f.eks. den Toppede Lappedykker gider yngle med 14 par, som i begyndelsen af halvfemserne, og ikke som i 1998 med kun 1 par, der end ikke fik unger på vingerne.

Til gengæld kan vi så glæde os over det fugletårn, som forventes opført her i foråret. Placeringen kunne have været bedre, men der var mange hensyn at tage, og alene det, at offentligheden får adgang til herlighederne, er et stort plus.

Fuglelivet i Vejlen

At Vejlen har et mangfoldigt fugleliv kan mange bekræfte. En hurtig gennemgang af artslisten fortæller, at jeg har set godt 150 arter på lokaliteten. Og lige for at få det overstået og til ære for de "hithungrende hit huntere" vil jeg starte med at fyre de lidt "sjovere" arter af, så er det overstået:

Sølvhejre, Silkehejre, Rørdrum, Skestork, Snegås, Kortnæbbet Gås, Indisk Gås (hvor mon den kom fra), Rødhovedet And, Kongeørn, Havørn, Fiskeørn, Vandrefalk, Trane, Hvid Stork, Plettet Rørvagtel, Enkeltbekkasin, Damklire, Temmincksryle, Isfugl,

I Vejle's rørskov yngler op mod 30 Rørsangerpar.

Dværgmåge, Skægmejse og Græshoppesanger.

Andre kan sikkert supplere, bl.a. ved jeg, at der er fundet en død Vagtel ved dæmningen i 1998.

Da jeg i 1988 begyndte mine optællinger i Vejlen, var Hættemågen nok den mest markante art. Ca. 1200 par ynglede på småøerne. (Det forlyder fra en lokal øbo, at man ikke ualmindeligt i hans barndom kunne samle op til 30.000 mågeæg på en sæson!) Hættemågens tilstedeværelse gjorde, at Vejlen var eneste lokalitet i Fyns Amt, der husede 4 lappedykkerarter, hvor den Sorthalsede Lappedykker naturligvis var toppen af kransekagen (*den yngler helst i hættemågekolonier – red.*) Desværre var 1989 det sidste år Hættemågen ynglede her med undtagelse af et par halvhjertede forsøg i 1996-97, og med Hættemågen forsvandt også den Sorthalsede Lappedykker.

Ynglefugle i Vejlen

Godt 25 arter har ynglet i Vejlen i de år, jeg har været optæller. Her er der set bort fra de arter, som er knyttet til hegnet området rundt. Lappedykkerarterne har som nævnt været repræsenteret med 4 arter. Den Sorthalsede ynglede med 2-3 par, den Lille Lappedykker med op til 6 par og de Toppede med 14 par det bedste år.

Knopsvanen ses normalt med 2 par, men enkelte år 3-4 par. Grågåsen yngler med 15-25 par.

Sydfynske lokaliteter har altid været gode områder for de lidt mere få-

tallige svømmeænder som Spidsand, Knarand og Atlingand. For de to førstnævnte arter er 3 par ikke unormalt, for Atlingand 1 par, enkelte år 2 par. Skeanden yngler med 3-4 par årligt, mens Gråand normalt er til stede med 10 par. Det samme gælder Gravand. Krikand og Pibeand er ofte set oversomrende, men jeg har aldrig haft nogle sikre tegn på, at det var ynglefugle. Trolde- og Taffeland yngler lidt svingende med 2-5 par for begge arter. Toppet Skallesluger er først i de senere år blevet ynglefugl i Vejlen, 4 par det bedste år.

Rørhøgen er fast med et par, enkelte år kan der være 2 par. Det er også reglen, at 2 unger kommer påvingerne. Blishønen er nok den talrigeste ynglefugl, og over 40 par er ikke ualmindeligt. Grønbenet Rørhøne og Vandrikse svinger meget fra år til år, men i de bedste år er der registreret 4 par for begge arter. Plettet Rørvagtel er hørt i 4 ynglesæsoner.

Et enkelt år holdt et Agerhønepar til i Vejlen, men den er efterhånden sjældnen på hele Tåsinge.

Af vadefuglearter kan nævnes Strandskade, Vibe, Rødben og Dobbeltbekkasin. I slutningen af firserne sås Brushøns sommeren igennem, men egentlige ynglefugle tror jeg ikke, der var tale om.

Strandskaden er meget stabil med 2-3 par, mens Vibe og Rødben svinger meget i forhold til afgræsningens intensitet. Det bedste år har været med 6 par Rødben og 10-11 par Viber. Dobbeltbekkasin er gået tilbage,

som på så mange andre lokaliteter. 2-3 par er det højeste, enkelte år har den helt svigtet. Gøgen er en almindelig ynglefugl i Vejlen, hvis man da kan tale om egentligt ynglepar. 3-4 fugle ses/høres almindeligt. Rørspurv og Rørsanger yngler ikke sjældent med over 30 par. Af andre ynglende småfugle kan nævnes Kærsanger, Tornsanger, Nattergal, Hvid Vipstjert, Engpiber og Sanglærke. Skægmejsen er set i Vejlen, men aldrig som ynglepar.

Rastende fugle

Efter godt 10 års optællinger i Vejlen vil det være for omfattende at gå i detaljer med observationer af rastende fugle. Ud over de allerede nævnte "hits" er de største forekomster af rastfugle dykænder. I vinterhalvåret ses almindeligt 2000-3000 dykænder. Godt ¾ heraf er normalt Troldænder, den sidste ¼ Taffel- og Bjergand. 1997 var et usædvanligt år, hvor næsten 1500 Pibeænder rastede, en fugl, der ellers sjældent ses i store tal i Vejlen. Rødhovedet And er inden for de sidste 10 år set 3 gange, 1 hun og 3 hanner. Spidsand og Knarand kan i sensommeren forekomme med op til 30-40 stk. Atlingand er bedst om foråret med 8 individer som max, Krikand 150-200. Gråand er enkelte år set med næsten 1000 stk.

Fynske naturelskere og ornitologer har al mulig grund til at glæde sig over, at denne naturperle nu åbnes for offentligheden.

Enkelte Hvinænder ses ofte i flokkene af dykænder, og et enkelt år havde en Havlit forvildet sig ind i flokken. Alle skalleslugerarter er observeret, og for lappedykkerne er det mest sindsoprivende 30 Lille Lappedykker.

600-700 Grågæs ses almindeligt i slutningen af august, så er det jagttid. 300-400 Blishøns kan tælles i efteråret.

Alle 3 svanearter er set i Vejlen.

Af rastende rovfugle kan nævnes Blå Kærhøg med hele 6 stk. i vinteren 98/99. Årligt ses Fiskeørn, Havørn og Vandrefalk.

Vibe og Hjejle er de talrigeste vadefugle, hvor 300-400 ikke er ualmindeligt, når Vejlen sidst på sommeren kan tørre ud. Af andre vadefugle kan nævnes Klyde, Dobbeltbekkasin, Enkeltbekkasin, Hvidklire (over 30), Sortklire, Svaleklire, Tinksmed, Brushane, almindelig Ryle, Krumnæbbet Ryle (45), Stor Kobbersneppe, Lille og Stor Regnspejl, Lille og Stor Præstekrave og Dværgryle.

Enkelte år er op til 2000 Stære gået til overnatning i Vejle rørskov.

Ud over selve Vejle fugleliv kan man også glæde sig over synet af Vornæs Skovs Ravne og Musvåger, som kan ses fra Vejlen, og i de stille sommermorgener kan Pirolen høres.

Turrapporter

HELNÆS

En god halv snes morgenfriske havde trodset meteorologernes advarsler om regnvejr og mødte op ved Helnæs dæmningen, da Bent Staugård stod i spidsen for en tur langs Helnæs kyst den 21. marts. Satsningen blev belønnet, idet regnen udeblev. Et termometer ville dog næppe have afsløret, at man befandt sig i en forårsmåned, det gjorde til gengæld nogle af fuglene. Turen gik langs kysten mod Helnæs Made. På havet lå en del Ederfugle, Sortænder, et par Havlitter og to Gråstrubede Lappedykkere, en han og en hun, muligvis et af de lokale ynglepar, der var ved at finde på plads. Fra et krattene

hørtes Sangdrossel og Jernspurv syngende, årets første for de fleste deltagere. Digesvalekolonien i skrænten nord for Maden var ikke sluppet uskadt gennem vinteren, nogle huller var intakte, mens andre var ødelagt af sandskred og erosion. En Ravn trak forbi og gled ind over Maden. Her var Viber, Stære og to Hvide Vipstjerner forårstegn sammen med en spillende Dobbeltbekkasin. Grågæs, Gravænder og Krikænder rastede og af rovfugle sås en hunfarvet Blå Kærhøg, en Musvåge og en Tårnfalk. Turen, der varede fra 7.00 til 12.00, bød på 35 arter samt flot natur til stor glæde for det friske fodfolk.

SPÆTTETUR TIL VELLING SKOV

Årets spættetur (28. marts) blev en "multietnisk sammenkomst", fire fynboer, to fra Billund, en fra Kolding og en fra Vejle havde fundet vej til Silkeborg, hvor Esben Eriksen stod parat til en rundvisning i det midtjyske. Turannoncen lovede Sortspætte, Grønspætte, Bjergvipstjert, Vandstær, Isfugl og Sorthalset Lappedykker. Vi startede ved Lystrupminde Vandmølle i udkanten af Velling Skov. Allerede på parkeringspladsen, mens Esben holdt et lille foredrag om skoven, hørtes Sortspættens flugtkald - "kryk, kryk, kryk" - et godt varsel for dagen. Velling Skov er udlagt som

naturskov, den eneste pleje af skoven består i rydning af skovvejene, når de bliver spærret af væltede træer. Terrænet er meget kuperet, i sin tid formet af isrand og smeltevand. Med sine mange væltede og udgåede træer, som får lov at forrådnede, er der et rigt liv af insekter og larver, der giver føde til masser af fugle, ligesom spættterne har mange velegnede træer at hugge huller i. Vi gik gennem skoven ledsaget af et kor af først og fremmest Gærdesmutter og Sangdrosler, men også Misteldrosler, Bogfinker og mejser sang med. En stor flok Kvækerfinker fouragerede i bøgetræerne

sammen med enkelte Kernebidere. Stære og Hulduer, som bruger de gamle spættehuller, var ved at finde på plads. To Ravnepar fulgte os årvågent det meste af vejen. Spættterne havde åbenbart ikke læst, hvilken naturtype, de bedst kan lide, for der var ikke "bid", før vi kom over i den konventionelt drevne del af skoven. Her opdagede Esben en Sortspætte, der sad på en stamme et stykke væk. Inden vi fik teleskoperne i stilling, var fuglen fløjet, til gengæld begyndte en Grønspætte at larme tæt på, og magen svarede. "Grønspætter tror, at de ikke kan ses, hvis blot de sidder stille", forklarede Esben, "så det er bare med at kigge trætoppene igennem, den

flytter sig ikke". Kort efter fandt Inger (vores kagekone) den siddende ret tæt på, og alle fik lejlighed til at se den i teleskop. Mens vi underholdt os med den, hørte vi igen Sortspættens flugtkald og magens svar. Kort efter fløj to Sortspætter forbi, den ene satte sig til skue tæt ved, senere kom en tredje og røg ind i et hul små hundrede meter fra os. Endnu et par Grønspætter fløj forbi, ivrigt kaldende. Man hørte fint forskellen på de to spættearters kald. Den er ikke stor, men når man har dem ved siden af hinanden, kan man fornemme, at Grønspættens kald er mere blødt og har mere "y" end "i" over sig, sammenlignet med Sortspættens (hvis De

Frokost ved Lystrupminde Vandmølle.

forstår?!). På tilbagevejen standsede vi ved Velling Kalv, hvorfra der er en eminent udsigt over Salten Ådal. En Grønspætte satte sig i toppen af en udgået gran lige overfor os, og en Sortspætte fløj forbi. På vejen tilbage så vi flere spættehuller, Sortspættens ovale og Grønspættens runde. Første afdeling turannoncens løfter var rigeligt indfriet.

Tilbage ved vandmøllen fik vi frokost, næste afdeling af turløfterne kom hjem, idet to par af Bjergvipstjert fløj op og ned langs åen. Også to Vandstære rastede, mens vi måtte se langt efter den Isfugl, der også var annonceret, hvilket vores gæst fra Vejle gjorde opmærksom på. Mulighederne var dog ikke udtømte, vi kørte til Salten Langsø, her var Grønspættens kommet i gang - "silt, salt, silt, salt, silt, salt" lød det fra flere steder. Musvåge, Spurvehøg og Duehøg fløj territorieflugt, en Sortspætte sad i toppen af en gran uden interesse for os. En anden Sortspætte trommede flittigt - længere, kraftigere og med mindre kadence end hos Stor Flagspætte. Også her kaldte en Grønspætte. På søen lå bl. a. en Lille Skallesluger hun. Der var ingen Is-

fugl, men mulighederne var endnu ikke udtømte.

Vi kørte til Mossø. Her løb vi ind i et "lokalt hit", en Skægmejsse, der fløj forbi fugletårnet. Den var elskværdig nok til at sætte sig kortvarigt i rørene, så de hurtige kunne nå at få den i kikkerten. Vandrikse og Lille Lappedykker kaldte fra rørene. Det var sidst på turen, og opmærksomheden var rettet mod kaffen og kagerne (de er gode), så de færreste nåede at høre Isfuglen, der røg forbi. Det eneste af de annoncerede punkter, der ikke blev opfyldt var Sorthalset Lappedykker. Esben mente, at løftet havde været mere velanbragt til en tur medio april, og udtrykte en vis taknemlighed over, at de mange Skovsangere i Velling Skov ikke også havde været nævnt. Alle var dog tilfredse med den særdeles vellykkede tur, sandsynligvis den sidste i rækken af Silkeborgture, da Esben flytter til Stevns. Måske kan han lokkes til at vise noget frem derovre?

PS: I sandhedens interesse og af hensyn til annonceforfatterens gode navn og rygte skal det nævnes, at de Sorthalsede Lappedykkere ankom samme dag, idet fire fugle blev set ved Lovns Sø nær Skive.

VEJLEN OG NORET, TÅSINGE.

En kraftig sydvestenvind blæste ind over diget ved Vejlen på Tåsinge, der var mødested for Poul Rasmussens

tur den 11. april. De 12 fremmødte skyndte sig i læ i bilerne og kørte om på den anden side af Vejlen, hvor der

er etableret parkeringsplads i forbindelse med det nyanlagte fugletårn. Der var endnu ikke etableret en sti over til tårnet, der på grund af høj vandstand måtte besøges på 20 meters afstand. Der var dog fint udsigt over Vejlen, hvor en flot Atlingand han lå til udstilling. En Dobbeltbekkasin, fire Brushøns, Rødben og Viber repræsenterede vaderne. Rørhøgeparret gav opvisning i lufrummet, 300 Bramgæs trak forbi, og det

MANDØTUREN

Søndag den 18. april gik turen til Mandø, og udover turlederen Niels Bomholt var 20 deltagere mødt op på parkeringspladsen ved Vester Vedsted. Herfra gik vi til Mandø ad Låningsvejen – en rask gåtur på 8 km., så turannoncens løfte om ”lejlighed til at få rørt bentøjet” blev prompte indfriet. I læ af Mandøes diger (*det blæste 13m/s fra nordvest – red*) kunne man i første telescoppanorering se et utal af Hjejler, Pibeænder, Kortnæbbede Gæs, Brushøns, Rørhøg og Blå Kærhøg. Det var svært, at overskue mylderet af fugle, men da Jacob (*Sterup Andersen – red*) fandt en Nilgås i en flok Grågæs langt væk, blev opmærk-

GÅSETUREN TIL BALLUM

Den traditionelle gåsetur til Ballum 14. februar måtte desværre aflyses, da rekognoscering dagen før i forbindelse med vinterens Birdrace viste monstertyk rimtåge med sigt ned til 25 m. Rimtågen regerede en uges tid langs den sønderjyske kyst på det tidspunkt. Vi håber på bedre vejr næste år!

lokale Ravnepar viste sig. Grågæssene præsenterede de første gæslinger – man bliver altid overrasket over, hvor tidligt de er på banen. Herefter gik vi over til Noret, hvor Krikænder og Skeænder dominerede. Videre rundt gennem skoven passeredes rede af både Ravn og Musvåge. Sidste stop, inden vi returnerede til parkeringspladsen, var diget. Herfra sås Lille Lappedykker, Trolde- og Taffelænder. Turen varede fra 7.00 til 11.30.

somheden mere målrettet. Fuglen skabte vild panik blandt turens mest hitfikserede deltagere, mens andre kunne more sig over hittans og mobilfeber. Ud over gåsen kunne vi i de næste timer nyde arter som Blisgås, Knarand, Klyde, Skeand og en stor flok sæler. Efter indtagelse af madpakker, hvor formanden stolt underholdt med sin nye fuglebog, tog vi vadehavsbussen ind til fastlandet. Herefter tog vi til Ballum og så to enorme flokke Bramgæs. Det blev diskuteret voldsomt, hvor mange der var, men i alt 3-8000 var nok det bedste bud!! Turen blev afsluttet med en flot Dværgfalk ved Ballum Sluse.

Ekskursioner

Sydlangeland.

Søndag d. 9. maj.

Mødested: P-pladsen v. Tryggelev
Nor kl. 6.00.

Tilmelding til Ole Tønder på 65 11 59 09.

Dette er en tur rundt til de bedste lokaliteter på Sydlangeland for at se på ynglefuglene i området samt de mange rastende trækfugle, der også er her på denne årstid. Foruden diverse ande- og vadefugle er der gode chancer for flere Rørhøge, Pungmejse, de første Nattergale og måske en overraskelse.

Skagenlejr.

Kristi Himmelfartsferien 13.-16. maj.

Tilmelding til Ib Helleesen på 66 16 30 42 inden 1. maj for at sikre de 12 pladser på vandrehjemmet i Gl. Skagen, som er forudbestilt. **Det er muligt, at der stadig er ledige pladser,** så kontakt Ib, hvis du er interesseret i at komme med.

Det er snart mange år, Ib har stået for denne lejr til Danmarks bedste træksted. Det har gennem tiderne været noget vekslende skydække, men der er tradition for at se en mængde fugl og høre om en del andre, som man lige netop gik glip af. Sådan er betingelserne, og det er ikke fordi aktivitetsniveauet ikke er højt: Fra tidlig

morgen til sen aften er der feltarbejde kun afbrudt af succesfulde fourageringstogter til vandrehjemmet. Pæne chancer for storlommer, Mallemuk, Gråmåge, Lærkefalk, Vandrefalk og i sydøstenvind ørne, Aftenfalk, Sort Stork, Sort Glente og en hel del andet. Prisen er omkring kr. 200,- pr. døgn plus udgifter til transport i private biler.

Thurø Rev.

Søndag d. 16. maj.

Mødested: P-pladsen ved Thurø Rev.
Tilmelding til Steen Winkel på telefon 62 20 10 38.

Vi går først gennem Østerskov og lytter til almindelige skovfugle samt Pirol, som lige skulle være ankommet på dette tidspunkt og derfor er ret så aktiv. Derefter går turen ud til selve Revet, hvor vi kigger på strandengens fugle. Måske er Dværgterner på plads.

Nattergaletur til Ravnholt.

Tirsdag d. 18. maj.

Mødested ved godset kl. 19.00.

Tilmelding til Flemming Byskov på 65 98 22 18.

Turen går til den del af det store skovområde, der hedder Lindkær, kendt for sine mange Skovsnepper og

Nattergale. Så mød op til en herlig aftenetur.

Romsø.

Søndag d. 30. maj.

Mødested ved båden i Kerteminde Havn, sydsiden.

Tilmelding til Flemming Byskov på 65 98 22 18, hvor du får flere detaljer oplyst, såsom mødetid og turlængde.

Romsø er jo en flot ø, hvor kulturlandskabet er begrænset til nogle få parceller. Resten er overladt til fuglene og de omkring 200 Dådyr, men det skal Flemming nok fortælle videre om undervejs.

Æbelø.

Weekendtur 12.-13. juni.

Mødested ved p-plads bag gården Lindøhoved 23, Jersore, som er sidste gård på venstre side, lørdag d. 12. kl 15.

Tilmelding til medleder Birte Sørensen på 65 92 09 12.

Jens Bækkelund, der netop har boet et helt år på øen, vil tage imod jer på mødestedet og føre jer sikkert gennem vandet. Det skulle være ret lavt på dette tidspunkt af dagen, højst 1/2 m og sikkert lunt. Så går man 2 x 1,5 km men ser jo en del fugle undervejs, inden man så når selve øen i al sin herlighed. Medbring sengelinned og håndklæder samt mad og drikke til et døgn. Der er sengeplads til 20 personer (dog er de 5 af sovepladserne

dobbeltsejle!). Hjemkomst midt på eftermiddagen søndag.

Sydlangeland.

Søndag d. 5. september.

Mødested: Dovns Klint kl. 8.00.

Tilmelding til turlleder Niels Bomholt på 62 24 19 59.

Vi starter med at luske rundt omkring Gulstav Mose, Keldsnor og Østerskov for at se, hvad der raster af småfugle, inden rovfugletrækket starter. Derefter entrer vi Fakkebjerg, hvor der forhåbentligt er gang i termikken, så vi kan nyde Hvepsevågerne. Der skulle også være pæne chancer for Fiskeørn, Rød Glente, Lærkefalk m.m.

Træktur til ?

Søndag d. 12. september.

For fjerde år i træk arrangerer vi denne spontane tur, hvor vinden viser vejen. Derfor ved vi ikke, hvor vi skal hen, ej heller hvornår på dagen, vi kører. Vi ved bare, at vi skal se en masse fugle. Er der kraftig vind fra sydvest, er det Blåvand, der trækker, og der kommer stormfugle i kikkerten. Er den svagere, kunne broen måske bruges til at lede våger forbi Knudshoved, og er vinden i sydøst er Sydlangeland optimalt. Ring til turlleder Flemming Byskov på 65 98 22 18 dagen før og hør, hvordan han fortæller vejrudsigten.

Sydlangeland – efteråret 1998

Af Jacob Sterup Andersen

Rapporten over fugletrækket på Sydlangeland i efteråret 1998 er snart på gaden. I næste nummer af Havrevimpfen bringer vi et uddrag af rapporten. Hvis du ikke kan vente så længe, kan du købe et eksemplar af rapporten, som er på ca. 40 sider. Dette gøres ved at indbetale 45,- kr. på giro 525-7468, DOF-Fyn v/kasserer Ole Tønder, Jens Juels Vej 32, st., 5230 Odense M. Husk at mærke indbetalingskortet "Rapport".

Gennem hele efteråret, fra 1. august til 31. oktober, var der observatørdækning på Keldsnor Fuglestation – fra 15. august til 15. september endda med to observatører. Ringmærkning blev foretaget størsteparten af dagene fra 26. juli til 20. september.

Efteråret udmærkede sig ved pæne forekomster af bl.a. Blisgås, Mørkbuget Knortegås, kjover og Dværgrmåge og mange arter af vadefugle, mens trækket for de fleste rovfugle skuffede. Sæsonen bød naturligvis også på flere sjældenheder, hvoraf skal fremhæves Vandsanger, Markpiber, Pomeransfugl, to Sorte Storke, tre Kærløbere, Lille Fluesnapper, Blåhals samt Storkjove. Der blev i alt ringmærket 2091 fugle fordelt på 52 arter (se tabel i Havrevimpfen 4/98). Heraf udgjorde sangerne ca. 85% med Rørsanger, Løvsanger, Tornsanger, Kærsanger og Gransanger som de mest talrige.

Rapporten gennemgår trækket art for art: antal, periode, dagsmax, for flere arter sat op i diagrammer, så materialet fremstår mere overskueligt.

Også i år vil der være observatørdækning (1/8-31/10) af trækket fra Dovns Klint ved Erik Gülner. Ole Tønder og Jacob Sterup Andersen vil forestå ringmærkningen i en del af perioden. Man er velkommen til at komme ned og få en snak med observatørerne

- og husk, fugle skal ses i naturen.....
